

JÄMSTÄLLDHETS
MYNDIGHETEN

VÄLKOMMEN

2025:15

JÄMSTÄLLDHETEN I SVERIGE

Lägesbild över de jämställdhetspolitiska målen, april 2025

Pekingplattformen+30

Pekingplattformen fyller 30 år 2025. Denna globala handlingsplan för jämställdhet antogs av 189 länder under FN:s fjärde kvinnokonferens i Peking 1995. Pekingplattformen innehåller tolv prioriterade områden, som anses avgörande för att uppnå jämställdhet.

FN:s medlemsstater rapporterar genomförandet av Pekingplattformen vart femte år till UN Women. Sedan 2020 följs de tolv områdena upp tillsammans med målen i Agenda 2030 och har sammanförts i följande sex kluster:

1. Inkluderande ekonomier och anständigt arbete
2. Fattigdomsbekämpning, sociala skyddsnet och välfärdstjänster
3. Frihet från våld, stigma och stereotyper
4. Deltagande, ansvarsutkrävande och jämställda institutioner
5. Fredliga och inkluderande samhällen
6. Jämställdhet i klimatarbete och miljömässig hållbarhet

Arbetet för att uppnå målen för den svenska jämställdhetspolitiken tar avstamp i kvinnokonventionen (CEDAW), Pekingplattformen och Agenda 2030. Denna rapport berör del av kluster 1, 2, 3, 4 och 5.

Jämställdhetsmyndigheten

Göteborg, april 2025. Uppdaterad 2025-06-10.

Rapport 2025:15

Dnr: ALLM 2024/61

Omslagsfoto: Michael Erhardsson/Mostphotos

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Peter Vikström, avdelningschef Analys och Uppföljning

Telefon 031-392 90 00

INNEHÅLL

Jämställdheten i Sverige	1
Förord.....	5
Sammanfattning.....	6
Inledning	7
Jämställdhetspolitikens mål	7
En jämn fördelning av makt och inflytande	9
Rikspolitiken präglas av en mer jämn fördelning än lokal politik	9
Kvinnor begränsas mer än män av hot, hat och trakasserier	11
Valdeltagandet är jämnt men stora skillnader mellan inrikes och utrikes födda	12
Kvinnor är fortsatt underrepresenterade i ledande roller inom näringslivet.....	13
Män är i majoritet bland chefer	14
Två av tre professorer är män, men andelen kvinnor ökar	14
Svårt att följa utvecklingen inom samhällssektorer som medier, kultur och civilsamhälle	15
Bedömning av måluppfyllelse	15
Ekonomisk jämställdhet	17
Sysselsättningsgraden för inrikes födda kvinnor i Sverige är bland de högsta i världen	17
Orsaker till deltidsarbete tyder på skilda arbetsvillkor för kvinnor och män.....	18
Inkomstgapet på 20 procent ökar mätt i kronor	19
Skillnaden i näringsinkomster är 30 procent.....	20
Skillnaden i kapitalinkomster är 35 procent.....	21
Pensionsgapet på 25 procent minskar sakta, men är fortsatt större än inkomstgapet.....	22
Bedömning av måluppfyllelse	23
Jämställd utbildning	24
Skillnaderna mellan flickor och pojkars studieresultat minskar något, men det beror delvis på flickors försämrade resultat.....	24
Kvinnor har generellt högre utbildningsnivå än män	26
Flickor är mer stressade än pojkar på grund av läxor eller prov	27
Pojkar uppger högre trivsel i skolan än flickor.....	28
Elevers studieval är könsbundna	28
Bedömning av måluppfyllelse	30
En jämn fördelning av obetalt hem- och omsorgsarbete.....	32
Kvinnors obetalda hem- och omsorgsarbete leder till att fler arbetar deltid	32
Kvinnor utför mer obetalt hemarbete än män.....	33
Kvinnor tar större omsorgsansvar för egna barn	34
Kvinnor utför mer omsorgsarbete av äldre än män gör.....	36
Kvinnor använder närståendepenning i högre utsträckning än män	37
Äldre kvinnor och yngre män är ensamma.....	38
Bedömning av måluppfyllelse	39

Jämställd hälsa	40
Kvinnor lever längre, men upplever sämre hälsa än män.....	40
Sjukskrivningar och psykisk ohälsa ökar mest bland kvinnor	43
Kvinnor söker oftare vård än vad män gör – skillnaden beror främst på barnafödande	45
Många unga kvinnor utsätts för sexuellt våld och tvång.....	45
Förlossnings- och mödrahälsovård är viktig för kvinnors hälsa.....	45
Fler äldre kvinnor får sin omsorg inom offentlig äldreomsorg.....	46
Bedömning av måluppfyllelse.....	47
 Mäns våld mot kvinnor ska upphöra	 48
Män och pojkar utsätter kvinnor och flickor för våld i nära relationer	48
Unga utsätts i högre utsträckning för våld i nära relation.....	49
Dödligt våld i ungas parrelationer minskar inte.....	49
Andelen kvinnor som uppger att de blivit utsatta för sexualbrott minskar.....	50
Hedersrelaterat våld och förtryck är utbrett bland barn och unga vuxna.....	52
Att betala för sexuella tjänster tycks minska något bland unga.....	52
Identifierade offer för människohandel ökar	53
Bedömning av måluppfyllelse.....	53
 Referenser	 54

FÖRORD

Jämställdhetsmyndigheten har i uppdrag att följa och analysera samhällsutvecklingen ur ett jämställdhetsperspektiv. Genom analys och uppföljning ska vi bidra till en strategisk styrning och ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken.

Inom ramen för detta uppdrag redovisar myndigheten årligen en resultatrapport som analyserar de åtgärder som genomförts av myndigheter och andra relevanta aktörer.

Årets upplaga, *Resultatrapporten 2025*, har undertiteln *Jämställdhet som strategi för att hantera och förebygga vår tids samhällsutmaningar*.

Denna rapport utgör en bilaga till *Resultatrapporten 2025* och presenterar en lägesbild som beskriver och bedömer det aktuella läget inom vart och ett av de jämställdhetspolitiska delmålen.

Syftet med rapporten är att ge en samlad bedömning av jämställdheten i Sverige, bidra till ökad kunskap och förståelse samt fungera som underlag för beslut och åtgärder. Redovisningen baseras huvudsakligen på indikatorer från SCB:s jämställdhetsstatistik.

Årets lägesbild visar att de jämställdhetspolitiska målen ännu inte är uppfyllda.

I *Resultatrapporten 2025* lämnar vi förslag på hur regeringens styrning kan utvecklas för att påskynda förändringstakten.

Detta är den första upplagan av en årligt återkommande lägesbild över jämställdheten i Sverige. Arbetet med rapporten kommer att utvecklas vidare.

Peter Vikström

Avdelningschef

April 2025

SAMMANFATTNING

Jämställdhet har länge varit en viktig samhällsfråga. Jämställdhetsmyndighetens samlade lägesbild visar dock att målet för jämställdhetspolitiken och för de sex jämställdhetspolitiska delmålen ännu inte har nåtts. Utvecklingen går långsamt, och inom flera områden står den helt stilla eller går i negativ riktning.

När det gäller **makt och inflytande** är det mer jämställt i riksdag och regering än på kommunal nivå. Kvinnor är fortsatt underrepresenterade på de högre positionerna inom näringslivet, akademien och på den lokala politiska nivån. Informella strukturer och olika villkor för deltagande i beslutsfattande, och inte minst inslag av hat, hot och trakasserier mot opinionsbildare och förtroendevalda, där särskilt unga kvinnor är drabbade, visar att jämställdheten på området inte är uppnådd.

Inom området **ekonomisk jämställdhet** kvarstår betydande skillnader i inkomster mellan kvinnor och män. Yrken där kvinnor är i majoritet har i regel lägre lönenivåer och ofta sämre arbetsmiljö. Kvinnor arbetar oftare deltid och är mer frånvarande från arbetslivet. Reformen inom pensionssystemet har haft viss positiv inverkan, men strukturella skillnader består vilket gör att det fortsatt finns ett pensionsgap mellan kvinnor och män.

Utbildningsområdet präglas fortfarande av könsbundna studieval och könsrelaterade skillnader i studieresultat, studiemiljö och psykisk hälsa. Skolan lyckas inte fullt ut att skapa en trygg och jämställd miljö. Vi ser att det finns behov av ett stärkt jämställdhetsperspektiv både i undervisning och i skolornas elevhälsofrämjande arbete.

Fördelningen av **obetalt hem- och omsorgsarbete** är fortsatt ojäm. Kvinnor bär det största ansvaret för både omsorgen om de egna barnen och för omsorgen om äldre närstående. Trots en viss ökning av mäns uttag av föräldraledighet har utvecklingen stagnerat och som helhet är målet om en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet fortfarande inte uppnått.

Hälsoskillnaderna mellan kvinnor och män är fortsatt stora. Kvinnor, särskilt unga, rapporterar sämre psykisk hälsa och står för en övervägande andel av sjukskrivningar på grund av stressrelaterade besvär. Samtidigt lever kvinnor längre, men med fler år med nedsatt aktivitetsförmåga. Dessa utfall speglar samhället i form av bland annat könssegregerade arbetsvillkor och en ojäm fördelning av ansvar i både hem och arbetsliv.

Slutligen är **mäns våld mot kvinnor** ett fortsatt allvarligt samhällsproblem. Kvinnor utsätts i högre grad för grovt och upprepat våld av närstående, liksom för sexualbrott. Även om viss minskning syns i vissa grupper, är utsattheten fortsatt omfattande.

Sammantaget visar lägesbilden att vi har långt kvar till ett jämställt samhälle. Det krävs både långsiktiga och kraftfulla insatser på flera samhällsnivåer för att åstadkomma en verklig förändring i önskad riktning mot jämställdhetspolitikens huvudmål om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

INLEDNING

Jämställdhetsmyndigheten har i uppdrag att följa och analysera samhällsutvecklingen i syfte att kunna nå de jämställdhetspolitiska målen. Vi ska också genom analys och uppföljning bidra till en strategisk styrning och ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken. Vi ska redovisa statistik, uppföljningar och analyser med kön som övergripande indelningsgrund. Myndigheten ska enligt förordning med instruktion årligen redovisa och analysera resultat av åtgärder som myndigheter och andra relevanta aktörer vidtagit. Uppdraget redovisas i april varje år i form av en resultatrapport. Följande rapport är en lägesbild av jämställdheten i Sverige utifrån de jämställdhetspolitiska målen. Den är en bilaga till Resultatrapporten 2025.

Jämställdhetspolitikens mål

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Målet är nedbrutet i sex delmål:

1. **En jämn fördelning av makt och inflytande.** Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet i samhällets alla sektorer.
2. **Ekonomisk jämställdhet.** Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
3. **Jämställd utbildning.** Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
4. **Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.** Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
5. **Jämställd hälsa.** Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
6. **Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.** Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Med lägesbild avses här ett urval av information som analyseras och sammanställs i form av beskrivningar och bedömningar av det aktuella läget inom respektive jämställdhetspolitiskt delmål. Syftet är att ge överblick, bidra till ökad kunskap och förståelse samt utgöra ett underlag för beslut och åtgärder. Denna rapport är en del av Jämställdhetsmyndighetens uppdrag att följa samhällsutvecklingen utifrån de jämställdhetspolitiska målen. Redovisningen utgår huvudsakligen från indikatorer som är hämtade från SCB:s sammanställning av jämställdhetsstatistik, och som innehåller statistik från flera statistikansvariga myndigheter. Statistiken som återfinns i SCB:s jämställdhetsstatistiken är den senast tillgängliga, men kan på grund av lång produktionstid eller gles uppdateringsfrekvens i flera fall ha en viss eftersläpning. Detta gäller också annan statistik som används i rapporten.

I inledningen av varje kapitel kring de jämställdhetspolitiska delmålen redovisas de indikatorer som används för att följa upp utvecklingen. En asterisk (*) vid en indikator markerar att Jämställdhetsmyndigheten bedömer att den är särskilt viktig att följa, men att den i dagsläget inte ingår i SCB:s jämställdhetsstatistik. I slutet av varje kapitel görs en sammanfattande bedömning av utvecklingen inom respektive delmål. Resultatrapporten 2025 innehåller en mer utförlig beskrivning av regeringens målformuleringar för varje delmål.

För vissa centrala delar av delmålen saknas både indikatorer och relevant statistik. I sådana fall, till exempel för hedersrelaterat våld och förtryck, kompletteras bilden med andra typer av material. Här hänvisar vi till de studier och rapporter som används i den löpande texten.

Genom lägesbilden ger vi en samlad bild och bedömning av jämställdheten i Sverige. Årets lägesbild visar att de jämställdhetspolitiska målen inte kan bedömas vara uppfyllda. I Resultatrapporten 2025 föreslår vi hur regeringen kan utveckla styrningen för att öka förändringstakten mot de jämställdhetspolitiska delmålen.

Jämställdhetsmyndigheten kommer att utveckla arbetet med lägesbild för Jämställdheten i Sverige under kommande år, då denna rapport är första utgåvan av en årligen återkommande produkt.

EN JÄMN FÖRDELNING AV MAKT OCH INFLYTANDE

Utvecklingen mot en jämn fördelning av makt och inflytande i Sverige går framåt men långsamt. Indikatorerna för detta delmål belyser representation och deltagande i demokratin samt könsfördelningen på höga positioner inom näringslivet och akademien. Rikspolitiken präglas av en mer jämställd representation medan representationen i lokalpolitiken har stagnerat på en lägre nivå. Män dominerar på ledande positioner inom bland annat akademien, näringslivet och politiken. Kvinnor och män är också generellt representerade inom olika sakområden.

Utvecklingen inom delmålet beskrivs utifrån följande indikatorer:

- Andel kvinnor och män i riksdagen, regionfullmäktige och kommunfullmäktige
- Andel kvinnor och män inom respektive riksdagsutskott
- Andel kvinnor och män inom respektive facknämnder i regioner och kommuner
- Andel kvinnor och män i regeringen
- Andel kvinnor och män bland region- och kommunstyrelseordföranden
- *Andel förtroendevalda kvinnor och män som uppger någon form av konsekvens på grund av utsatthet och/eller oro
- *Andel kvinnor och män som lämnat ett uppdrag i kommunfullmäktige i förtid
- Andel kvinnor och män som deltar i nationella val
- Andel kvinnor och män bland Svenska EU-parlamentariker
- Andel kvinnor och män bland ledamöter, ordföranden och verkställande direktörer i börsnoterade bolagsstyrelser
- *Andel kvinnor och män bland olika roller i bolagsstyrelser
- Andel kvinnor och män i statliga bolagsstyrelser
- Andel kvinnor och män bland professorer vid universitet och högskolor
- *Andel kvinnor och män bland professorer per ämnesområde
- Andel kvinnor och män med chefsposition i privat och offentlig sektor

*Indikator som inte hämtas från SCB:s Jämställdhetsstatistik

Rikspolitiken präglas av en mer jämn fördelning än lokal politik

Kvinnor och män har en relativt jämn fördelning av politiska uppdrag på nationell och regional nivå, men könsskillnaderna är mer påtagliga på kommunal nivå. Medan både kvinnor och män är väl representerade i beslutande församlingar och höga politiska poster på nationell och regional nivå, är kvinnor fortsatt underrepresenterade på motsvarande positioner inom kommunpolitiken. När det gäller sakpolitiska områden är könsfördelningen relativt jämn på nationell nivå i riksdagens utskott, medan politiken på regional och kommunal nivå fortfarande präglas av horisontell könssegregering, där kvinnor och män i högre grad ansvarar för olika typer av frågor.

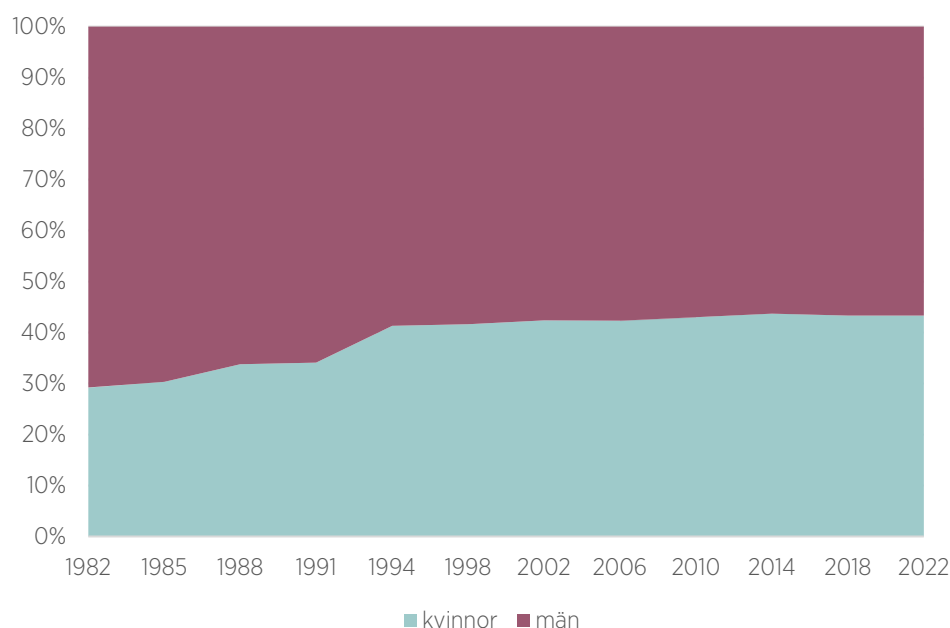
Sveriges riksdag har en relativt jämn könsfördelning.

- Efter riksdagsvalen 2018 och 2022 bestod riksdagen av 46 procent kvinnor. Det motsvarar 161 ledamöter som är kvinnor och 188 ledamöter som är män.
- Representationen av kvinnor i riksdagen har ökat över tid och har sedan 2002 varierat mellan 45 och 47 procent.
- Däremot har riksdagen aldrig bestått av fler kvinnor än män.¹

Under de senaste 25 åren har kvinnor utgjort ungefär 40 procent av de förtroendevalda i kommunfullmäktige, se figur 1.

- Efter valet 2022 utgjorde kvinnor 43 procent av samtliga kommunfullmäktigeledamöter.
- Variationen mellan kommuner är dock stor. I 97 av landets kommuner utgör män 60 procent eller mer av de förtroendevalda efter valet 2022.
- Motsvarande förhållande, där kvinnor utgör 60 procent eller mer av ledamöterna i kommunfullmäktige, finns i en av kommunerna.²

Figur 1. Andel kvinnor och män i kommunfullmäktige

Källa: SCB

Män når höga positioner i politiken i större utsträckning än kvinnor. Skillnaderna är större på kommunal nivå än på nationell och regional nivå.

- Kommunstyrelsens ordförande, den högsta politiska posten inom kommunerna, domineras av män. Efter valet 2018 och 2022 var 68 procent av landets 290 kommunstyrelseordföranden män och 32 procent kvinnor.
- Regionernas högsta politiska post, regionstyrelsens ordförande, är däremot jämnt fördelad och innehas av 10 kvinnor respektive 10 män.³

¹ SCB 2022.

² SCB 2023a

³ SCB 2024b. Att det är 20 regioner och inte 21 beror på att regionstyrelsens ordförande i Gotland redovisas bland kommuner i valstatistiken hos SCB

- Regeringen består, i april 2025, av 13 manliga ministrar och 11 kvinnliga. Regeringens högsta post, statsministerämbetet, innehas av en man.⁴

En central del av målet om en jämn fördelning av makt och inflytande är att kvinnor och män ska ha lika rätt och möjlighet att påverka beslut och utforma de villkor som styr beslutsfattandet i samhällets alla sektorer. Detta inkluderar samtliga sakområden som politiken beslutar om. I det politiska arbetet skiljer sig dock representationen av kvinnor och män mellan olika sakpolitiska områden på regional och lokal nivå.

- Kvinnor är överrepresenterade i nämnder som hanterar vård, omsorg och sociala frågor, medan män är fler i nämnder som rör trafik, teknik och fastigheter.
- År 2023 var 59 procent av ledamöterna i kommunernas vårdnämnder kvinnor, och i tekniska nämnder var 30 procent kvinnor. Liknande mönster syns i regionerna.⁵
- I riksdagen är könsfördelningen inom intervallet 40 till 60 procent i 13 av 15 utskott, men utbildnings- samt bostads- och civilutskottet består av 65 procent män. Längre var finans-, utrikes- och försvarsutskotten mansdominerade, medan kvinnor var i majoritet i socialutskottet, men en utjämning har skett över tid.⁶

Kvinnor begränsas mer än män av hot, hat och trakasserier

Hot, hat och trakasserier är ett problem i den svenska demokratin som påverkar förtroendevalda på olika sätt. I Brottsförebyggande rådets senaste Politikernas trygghetsundersökning uppgav 29,5 procent av samtliga förtroendevalda att de på något sätt blivit utsatta för hot eller trakasserier. Kvinnor angav i något högre utsträckning än män att de blivit utsatta men skillnaden är relativt liten, även om den ökat över tid. 31 procent av de förtroendevalda kvinnorna angav att de utsatts och 28,3 procent av de förtroendevalda männen. Utsattheten eller oron för att bli utsatt påverkar dock kvinnor i högre utsträckning än män.⁷

- 2022 angav 30 procent av de förtroendevalda kvinnorna och 21 procent av männen att utsattheten eller oron lett till någon form av konsekvens.
- För kvinnor innebär det en ökning med nio procentenheter under en tioårsperiod medan män legat på ungefär samma nivå under samma period. Skillnaden mellan könen ökade framför allt 2016, och har bestått sedan dess.
- Kvinnor anger i högre utsträckning än män att de har undvikit att delta i eller uttala sig om en specifik fråga. Under 2022 var 22 procent av de förtroendevalda kvinnorna i denna situation, medan motsvarande andel bland män var 14 procent.
- Fler kvinnor än män uppger att de begränsat sin aktivitet på sociala medier (39 procent jämfört med 28 procent).
- Även när det gällde att tveka inför beslut eller åtgärder, samt överväga att lämna ett specifikt uppdrag eller alla sina uppdrag, var andelen kvinnor högre än andelen män.⁸

⁴ Regeringskansliet 2025

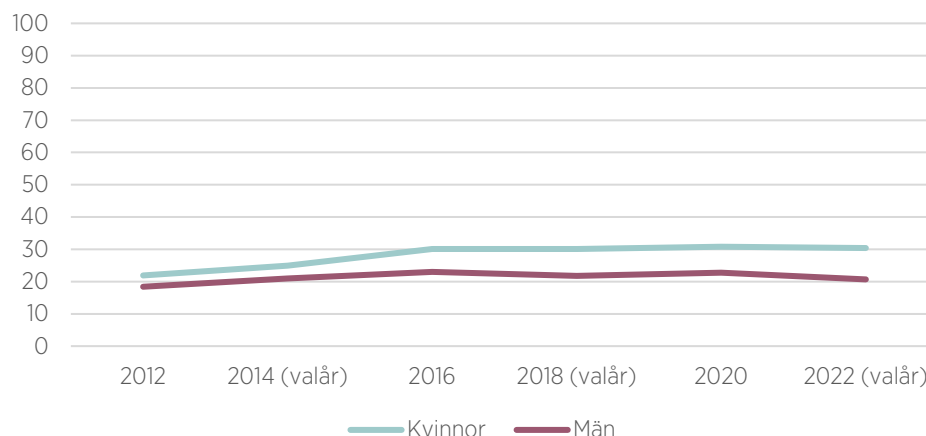
⁵ SCB 2024c

⁶ SCB 2024d

⁷ Brottsförebyggande rådet 2023

⁸ ibid

Figur 2. Andel förtroendevalda som uppger någon form av konsekvens på grund av utsatthet och/eller oro, kvinnor och män

Källa: Brottsförebyggande rådet 2025. Politikernas trygghetsundersökning. Andel (%) av samtliga förtroendevalda som uppger någon form av konsekvens på grund av utsatthet och/eller oro. Särredovisning för de förtroendevaldas kön.

Det finns också vissa könsskillnader när det gäller att lämna politiken.

- Under mandatperioden 2018–2022 lämnade 22 procent av kvinnorna och 20 procent av männen sina uppdrag i kommunfullmäktige i förtid.
- Unga kvinnor är den grupp som hoppar av sina uppdrag i högst utsträckning. Mellan 2018 och 2022 lämnade 41 procent av kvinnorna i åldern 18–29 år sina uppdrag, vilket är en högre andel än de 36 procent av männen i samma åldersgrupp.⁹
- Eftersom unga kvinnor redan är en underrepresenterad grupp bland förtroendevalda riskerar dessa avhopp att ytterligare förvärra bristen på deras representation i politiska sammanhang.

Valdeltagandet är jämnt men stora skillnader mellan inrikes och utrikes födda

Valdeltagandet har varit jämnt fördelat mellan kvinnor och män under en lång tid.

- I riksdagsvalet 2022 röstade 85 procent av alla röstberättigade kvinnor och 84 procent av de röstberättigade männen.
- Däremot syns könsskillnader i både yngre och äldre grupper. Upp till 45 års ålder röstar fler kvinnor än män, medan det motsatta gäller efter 75 års ålder, då fler män än kvinnor deltog i valet 2022.¹⁰
- Utrikes födda personer röstar i betydligt lägre utsträckning än personer födda i Sverige men i detta avseende är könsskillnaderna relativt små. Vid riksdagsvalet 2022 röstade 68 procent av de utrikes födda kvinnorna och 65 procent av de utrikes födda männen. Motsvarande andel för inrikes födda kvinnor var 90 procent och 88 procent för inrikes födda män.¹¹

⁹ SCB 2023b

¹⁰ SCB 2024e

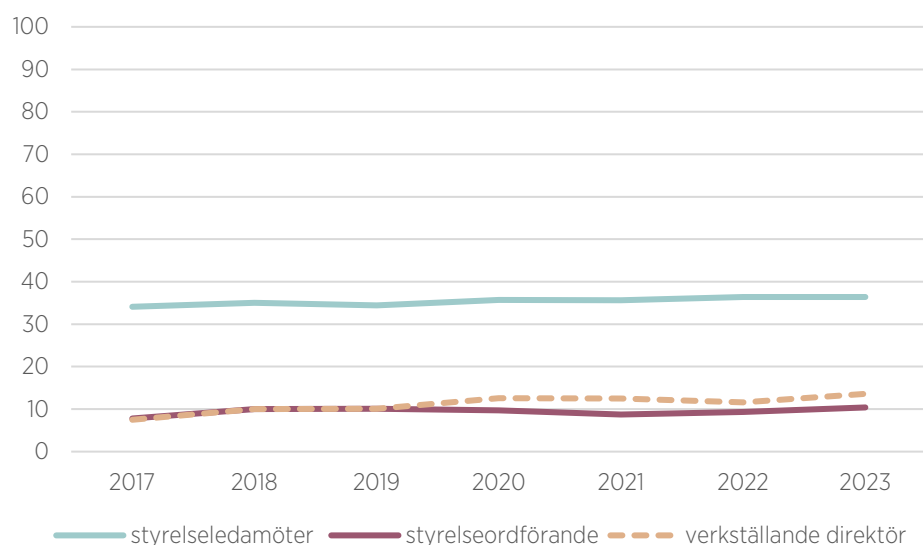
¹¹ SCB 2023c

Valdeltagande i EU-valet är betydligt lägre än i de nationella valen. 53 procent av alla röstberättigade medborgare deltog i EU-valet 2024.¹² I februari 2025 var 13 av Sveriges EU-parlamentariker kvinnor och 8 män.¹³

Kvinnor är fortsatt underrepresenterade i ledande roller inom näringslivet

Kvinnor är fortsatt underrepresenterade i bolagsstyrelser för börsnoterade bolag och få innehar posten styrelseordförande. Andelen kvinnor bland ledamöter, ordföranden och verkställande direktörer i börsnoterade bolagsstyrelser visas i figur 3.

Figur 3. Andel kvinnor bland ledamöter, ordföranden och verkställande direktörer i börsnoterade bolagsstyrelser

Källa: SCB

År 2023 utgjorde kvinnor:

- 36 procent av ledamöterna i börsnoterade bolagsstyrelser,
- 14 procent av de verkställande direktörerna, och
- 10 procent av styrelseordförandena.

Trots att kvinnors representation i bolagsstyrelser ökar något har kvinnor och män fortsatt att olika roller i styrelsearbetet.

- Kvinnor har oftare stabsroller, medan deras andel i ledande linjepositioner inte har ökat.
- 17 procent av de som har linjeposition i styrelser är kvinnor, och kvinnor är underrepresenterade i bolagens ledningsgrupper där de utgör 30 procent.¹⁴

I statligt ägda bolag utgör kvinnor en betydligt större andel av ledande positioner.

- 2023 utgjorde kvinnor 51 procent av styrelseledamöterna och 45 procent av styrelseordförandena i dessa bolag.¹⁵

¹² SCB kommer att presentera valdeltagandet i EU-valet 2024 uppdelat på kön under 2025.

¹³ Europaparlamentet, 2025.

¹⁴ Allbright 2024

¹⁵ SCB 2024f

Män är i majoritet bland chefer

Män är i majoritet som chefer om vi ser till arbetsmarknaden som helhet.

- 68 procent av chefspositionerna innehas av män.
- Arbetsmarknadens könssegregering, där kvinnor oftare arbetar i offentlig sektor och män i privat sektor, syns även i fördelningen av chefer inom olika sektorer.
- Inom privat sektor är majoriteten av chefer män, medan kvinnor är i majoritet bland chefer i offentlig sektor.
- Kvinnor utgör 71 procent av de anställda och 68 procent av cheferna i offentlig sektor.
- I privat sektor utgör kvinnor 39 procent av de anställda och 35 procent av cheferna.
- I relation till andelen anställda per sektor är det alltså något färre kvinnor som når chefspositioner inom både offentlig och privat sektor.¹⁶

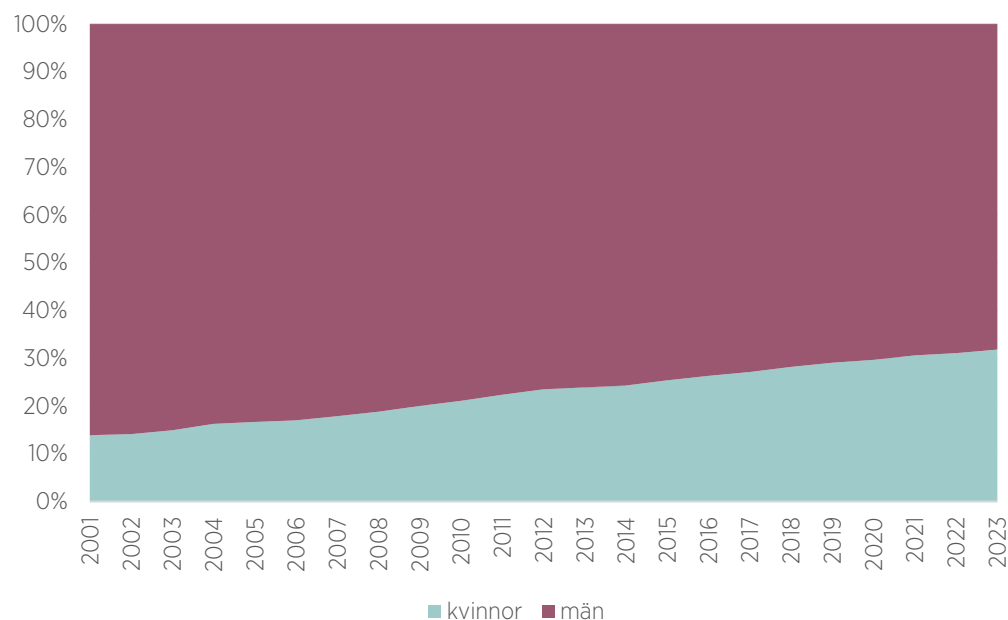
Två av tre professorer är män, men andelen kvinnor ökar

Inom universitet och högskolor är det fortsatt mansdominans i den akademiska toppen, men kvinnors andel har ökat över tid.

Andelen kvinnor bland professorer på universitet och högskolor har ökat de senaste 20 åren, men från en låg nivå. Könsfördelningen kan inte bedömas som jämställd.

- År 2001 var 14 procent av professorerna kvinnor.
- År 2023 hade andelen stigit till 32 procent.

Figur 4. Andel kvinnor och män bland professorer vid universitet och högskolor

Källa: SCB

¹⁶ SCB.

Andelen kvinnor varierar mellan olika ämnesområden och speglar den könssegregering som finns i hela utbildningssektorn.

- År 2022 var andelen kvinnliga professorer högst inom humaniora och konst (40 procent) samt samhällsvetenskap (39 procent),
- Andelen kvinnor är lägst inom naturvetenskap (21 procent) och teknik (20 procent).
- Denna skillnad har varit konstant under 2000-talet.¹⁷

Svårt att följa utvecklingen inom samhällssektorer som medier, kultur och civilsamhälle

Det saknas fortfarande indikatorer för vissa viktiga aspekter av delmålet om en jämn fördelning av makt och inflytande. I delmålet ingår fördelningen av makt inom medier, kultur och civilsamhället. Dessa sektorer är viktiga för den del av målet som handlar om inflytandet över dagordningen och *”(...) möjligheterna att delta i och påverka de processer som formar våra föreställningar, tankar och idéer om oss själva och om samhället (...)*”.¹⁸ Det saknas en indikator från SCB eller andra myndigheter som mäter inflytandet inom mediesektorn som helhet och representation på höga positioner. Den internationella undersökningen *Global Media Monitoring Project* sätter ljuset på medierapportering ur ett genusperspektiv internationellt. Studien granskar hur män och kvinnor skildras i nyhetsflödet under en specifik dag, och inkluderar även Sverige. Undersökningen görs vart 5e år och gjordes senast i Sverige 2020. Den visade bland annat att:

- Kvinnor utgjorde 38 procent av nyhetsflödet,
- Stod för 21 procent av expertuttalandena och att
- 29 procent av ledamöterna i styrelserna för svenska dagstidningar är kvinnor (siffran gäller år 2018).¹⁹

Likaså saknas det en indikator från SCB eller andra myndigheter som ger en samlad bild över makt och inflytande i civilsamhället. SCB har statistik över andel medborgare som anger att de är medlemmar i en förening, men inte beslutsfattande positioner inom dessa organisationer. Enskilda sektorer inom civilsamhället tar fram statistik över könsfördelningen i ledande positioner, som till exempel idrottsrörelsen.²⁰ Det finns därför ett behov av att utveckla en indikator som ger en samlad bild över kvinnors och mäns inflytande i civilsamhället, som går att följa över tid. Samma sak gäller för höga positioner inom kultursektorn.

Bedömning av måluppfyllelse

Inom jämställdhetspolitiken saknas beskrivningar som konkretiserar när ”jämn fördelning” som helhet ska bedömas vara uppnått.²¹ Målbeskrivningen beskriver ett slutmål där kvinnor och män ska ha samma makt och inflytande över samhället, men saknar kriterier som beskriver hur detta ska bedömas. Bristen på konkretion gör det svårt att bedöma graden av måluppfyllelse när det gäller representation inom olika sektorer och

¹⁷ Universitetskanslersämbetet 2024.

¹⁸ Skr. 2016/17:10 s.71

¹⁹ Edström & Jacobsson 2020

²⁰ Centrum för idrottsforskning 2025

²¹ Skr. 2016/17:10, s.71

på olika nivåer. Det finns dock några undantag. Staten har sedan länge målsättningen spannet 60/40 procent för andelen kvinnor och män i statliga bolagsstyrelser och 50/50 i delar av statsförvaltningen, och dessa mål har också uppnåtts. Det finns även ett beslutat mål om 50/50 för andelen kvinnor och män bland nyrekryterade professorer till år 2030. Detta mål har ännu inte uppnåtts men andelen kvinnor bland professorer har ökat sedan målet införts.

Delmålet inkluderar en jämn fördelning av makt och inflytande inom samhällets alla sektorer och betonar att möjligheten att vara med i beslutsfattandet är en förutsättning för att den reella makten ska fördelas jämställt. Utfallet i indikatorerna visar att kvinnor är fortsatt underrepresenterade på beslutsfattande positioner inom näringslivet, akademien och i politiken på kommunal nivå. På nationell och regional nivå är representationen av kvinnor och män relativt jämnt fördelad i de politiska församlingarna. Däremot har kvinnor aldrig utgjort mer än hälften av ledamöterna och ligger konsekvent i det nedre spannet. De mönster vi kan se kan bland annat förklaras av att kvinnors representation gynnas av direkta val, öppenhet och transparens i rekryteringsprocesser och hög synlighet. Det förklarar bland annat att kvinnor är mer välrepresenterade i till exempel riksdag och regering än bland landets kommunstyrelseordföranden, bland professorer och i näringslivets topp.²²

Makt och inflytande inom samhällets alla sektorer handlar också om ett jämställt inflytande inom olika sakområden. Trots att andelen kvinnor på höga positioner ökar något, kvarstår skillnader i de roller kvinnor och män har. I näringslivet har kvinnor i bolagsstyrelser oftare stabsroller, medan deras andel i ledande linjepositioner inte har ökat. Inom regional och kommunal politik är kvinnor mer representerade i nämnder som rör vård, omsorg och sociala frågor, medan män i högre utsträckning återfinns i nämnder för trafik, teknik och fastigheter. Även inom akademien varierar andelen professorer som är kvinnor markant mellan olika ämnesområden. Den horisontella könsarbetsdelningen på beslutsfattande positioner och i politiken speglar könssegregeringen på arbetsmarknaden och inom utbildningsväsendet i stort.

Delmålet inkluderar också att villkoren och förutsättningarna för att delta i och ha inflytande över beslutsfattandet ska vara jämställt. Andelen förtroendevalda kvinnor och män som uppger någon form av konsekvens på grund av utsatthet och/eller oro visar att kvinnor i högre utsträckning än män begränsas av hot och trakasserier. Bland annat därför kan heller inte de mer kvalitativa aspekterna av makt och inflytande anses vara uppfyllda. Utfallet tyder på att villkoren för att delta i politiken inte är jämställda och att delmålet även i detta avseende inte är uppnått. Forskning visar också att mer kvalitativa aspekter som påverkar kvinnor och mäns möjlighet till makt och inflytande, som informella krav för att få tillträda en hög position och utsatthet för härskartekniker, skiljer sig åt mellan kvinnor och män.²³

²² Jämställdhetsmyndigheten, 2021, SOU 2007:108.

²³ Jämställdhetsmyndigheten 2021b.

EKONOMISK JÄMSTÄLLDHET

Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. Delmålet om ekonomisk jämställdhet tar sikte på fördelningen av ekonomiska resurser mellan kvinnor och män. Det omfattar inkomster i form av lön, näringsverksamhet och kapital samt effekter av skatter och transfereringar. Utvecklingen mot ekonomisk jämställdhet går långsamt och lite har hänt de senaste 20 åren. Kvinnors disponibla inkomst är i genomsnitt cirka 80 procent av männens. Inkomstgapet är således omkring 20 procent. Pensionsgapet är ännu större, 30 procent, men skillnaderna har minskat, bland annat till följd av höjningar av grundskyddet och garantipensionen.

Utvecklingen inom delmålet beskrivs utifrån följande indikatorer:

- *Skillnad mellan kvinnor och män i arbetade timmar
- Skillnad mellan kvinnor och män i deltidsarbete efter orsak
- Skillnaden mellan kvinnors och mäns genomsnittliga individuella disponibla inkomst
- Skillnad mellan kvinnors och mäns genomsnittliga pensionsinkomst
- Skillnad mellan kvinnors och mäns genomsnittliga inkomst av näringsverksamhet
- Skillnaden mellan kvinnors och mäns genomsnittliga kapitalinkomst

*Indikator som inte hämtas från SCB:s Jämställdhetsstatistik

Sysselsättningsgraden för inrikes födda kvinnor i Sverige är bland de högsta i världen

Kvinnor och män har olika möjligheter och villkor när det gäller betalt arbete, vilket påverkar deras ekonomiska självständighet. Både arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsdrag är bland de högsta i världen för svenska kvinnor och på övergripande nivå är skillnaderna mellan könen små.

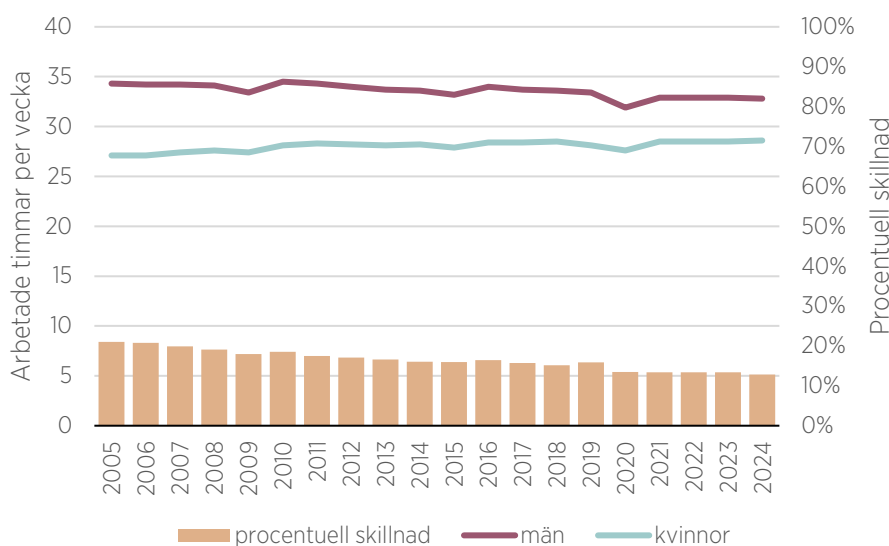
- För inrikes födda kvinnor uppgick sysselsättningsgraden till 83 procent
- För inrikes födda män uppgick den till 82 procent, i den senaste mätningen av arbetskraftsundersökningarna (AKU).
- För utrikes födda framträder större skillnader då 65 procent av de utrikes födda kvinnorna och 70 procent av motsvarande grupp män var sysselsatta.

Den senaste arbetslöshetsstatistiken från början av 2025 säger att:

- tre procent av de inrikes födda kvinnorna och fyra procent av de inrikes födda männen är arbetslösa,
- för utrikes födda kvinnor och män uppgick siffrorna till 14 respektive 12 procent.

När vi jämför skillnader i tillgång till arbete mellan kvinnor och män på en övergripande nivå är det relevant att följa utvecklingen av arbetade timmar. Figur 1 nedan redovisar arbetade timmar för kvinnor och män, samt kvinnors andel av mäns arbetade timmar genom den procentuella skillnaden.

Figur 5. Skillnad i genomsnittlig veckoarbetstid i timmar för sysselsatta 20–64 år 2005–2024

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), SCB.

- Män arbetar generellt fler timmar per vecka än kvinnor, i genomsnitt cirka 33 timmar per vecka.
- Kvinnor arbetar i genomsnitt cirka 29 timmar per vecka.

Skillnaderna har minskat över tid, från att kvinnor arbetade cirka 79 procent av männens arbetstid med ett gap på 21 procent år 2005, till motsvarande cirka 87 procent av männens arbetstid med ett gap på 13 procent år 2024. Detta genom att kvinnor i genomsnitt nu arbetar något fler timmar och män i genomsnitt något färre.

Orsaker till deltidarbete tyder på skilda arbetsvillkor för kvinnor och män

Enligt Statistikmyndigheten SCB:s senaste siffror arbetade 80 procent av de sysselsatta kvinnorna och 90 procent av de sysselsatta männen heltid 2024. Mer än dubbelt så stor andel kvinnor som män arbetade lång deltid, det vill säga 20–34 timmar i veckan.

För att följa skillnader i arbetsvillkor på svensk arbetsmarknad för kvinnor och män jämför vi skillnader i två av orsakerna till deltidarbete. Det gäller de situationer då man inte fått har något heltidsarbete samt då orsaken till deltidarbete är att det arbete man har upplevs som alltför fysiskt eller psykiskt krävande för att orka arbeta heltid.

- 24 procent av männen uppgav att de arbetade deltid på grund av att de inte fått något heltidsarbete.
- Motsvarande siffra för kvinnor är 21 procent av de sysselsatta kvinnorna.
- Sex procent av kvinnorna och två procent av männen uppgav att skälet till deltidarbetet var att arbetet var fysiskt eller psykiskt krävande.²⁴

Av figur 6 framgår antalet kvinnor och män (i 1000-tal) som deltidarbetar på grund av att de inte har fått heltidsarbete samt därför att arbetet är för fysiskt eller psykiskt krävande. I tabellen framgår även könsfördelningen i procent. Av statistiken framgår att skillnaderna mellan könen för dessa två orsaker har minskat över tid.

²⁴ Arbetskraftsundersökningarna (AKU), Indikator 2.19 i uppföljningen av Ekonomisk jämställdhet.

Tabell 1. Orsak till deltidsarbete, andelar och antalet kvinnor än män i 1 000-tal år 2021–2024

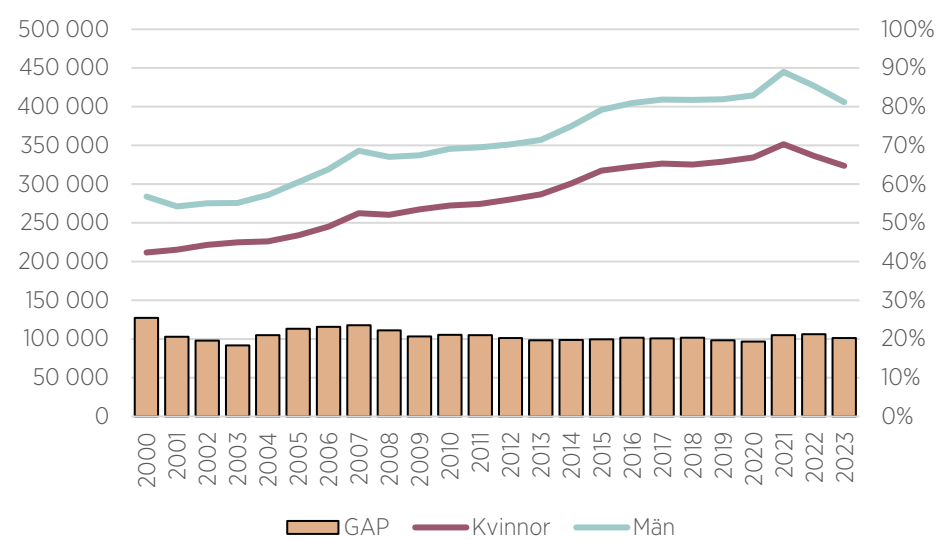
Har inte fått något heltidsarbete / Arbetsgivaren erbjuder bara deltidstjänst				
Antal i 1 000-tal		Könsfördelning, procent		
	kvinnor	män	kvinnor	män
2021	145,7	79,9	64,6	35,4
2022	127,2	69,1	64,8	35,2
2023	115,7	65,9	63,7	36,3
2024	120,5	70,6	63	37
Arbetet är fysiskt eller psykiskt krävande				
Antal i 1 000-tal		Könsfördelning, procent		
	kvinnor	män	kvinnor	män
2021	34,5	7,6	82	18
2022	28,2	6,9	80,5	19,5
2023	28,1	6,6	80,9	19,1
2024	32,7	5,9	84,7	15,3

Källa: SCB.

Inkomstgapet på 20 procent ökar mätt i kronor

Skillnaderna mellan kvinnors och mäns arbetade timmar påverkar löneinkomsten. Löneinkomsten är fortsatt den viktigaste inkomstkällan för både kvinnor och män och utgör en viktig del av den disponibla inkomsten. Individuell disponibel inkomst utgörs av summan av löneinkomst, inkomst från näringsverksamhet och kapitalinkomster samt olika bidrag från transfereringssystemet minus skatter, alltså det ekonomiska handlingsutrymmet. Kvinnors individuella disponibla inkomst har under lång tid i genomsnitt legat på omkring 80 procent av männens. Nedanstående figur visar utvecklingen av kvinnors och mäns genomsnittliga disponibla inkomst i kronor, samt kvinnors andel av mäns genomsnittliga disponibla inkomst under perioden 2000–2023.

Figur 6. Kvinnors och mäns disponibla inkomst 20–64 år, 2000–2023

Källa: SCB, jämställdhetsstatistik, tabell 2.1 Från löne- till näringsinkomst till nettoinkomst för personer 20–64 år.
* Egna beräkningar från SCB:s inkomst och taxeringsregister (IoT). Värden i 2023 års priser

Både kvinnors och mäns genomsnittliga inkomster har ökat de senaste 20 åren, men skillnaden i kronor är snarare större nu än i början av mätperioden.

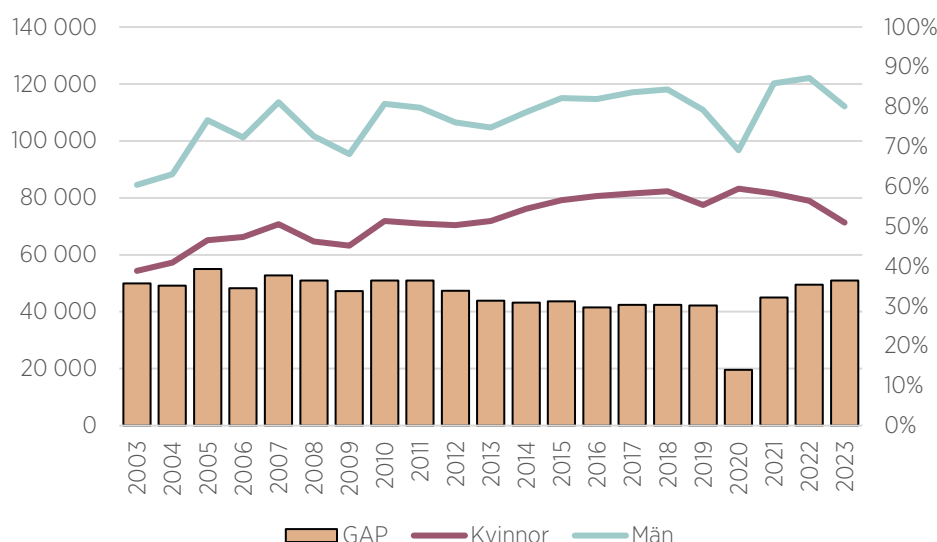
- År 2011 uppgick gapet i kronor till ungefär 70 000 kronor
- År 2023 har gapet ökat till 80 000 kronor. Det motsvarar en månatlig skillnad på drygt 6 600 kronor.

Skillnaden i näringsinkomster är 30 procent

Fler män än kvinnor har inkomster från näringsverksamhet och bland de som har sådana inkomster har män högre inkomster än kvinnor. Det finns 205 000 fler män än kvinnor som är företagare.

Som inkomster räknas främst det överskott som näringsverksamheten får in vid försäljning av varor och tjänster. Figur 7 visar utvecklingen av kvinnors och mäns genomsnittliga inkomster från näringsverksamhet i kronor, samt kvinnors andel av mäns inkomster mellan åren 2003 och 2023.

Figur 7. Kvinnors andel av mäns inkomster från näringsverksamhet, 20–64 år, 2003–2023

Källa: SCB, jämställdhetsstatistik, tabell 2.1 Från löne- till näringsinkomst till nettoinkomst för personer 20–64 år. * Egna beräkningar från SCB:s inkomst och taxeringsregister (IoT). Värden i 2023 års priser.

Av figur 7 framgår att kvinnors andel av mäns näringsinkomster legat relativt konstant kring 70 procent under 2010-talet med ett gap på cirka 30 procentenheter. Vi kan notera en kraftig förändring under pandemiåret 2020 då kvinnors andel av mäns näringsinkomster under detta enskilda år översteg 80 procent och gapet minskade till ca 14 procentenheter. Att andelen ökade under detta år förklaras av att mäns inkomster från näringsverksamhet sjönk kraftigt medan kvinnors näringsinkomster samtidigt ökade. Efter år 2020 återgick dock kvinnors andel av mäns inkomster från näringsverksamhet till tidigare nivåer, det vill säga strax under 70 procent. Detta tyder på att den tillfälliga ökningen under pandemiåret främst berodde på en exceptionell nedgång i mäns näringsinkomster snarare än en långsiktig positiv trend för kvinnors inkomster.

Den relativt konstanta skillnaden i inkomster från näringsverksamhet speglar strukturella skillnader i företagande mellan kvinnor och män.

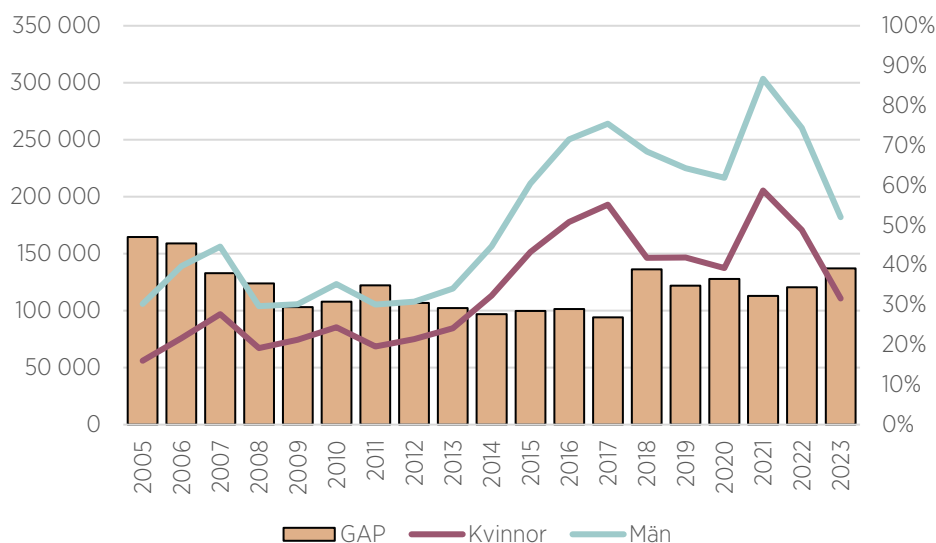
- Män driver oftare företag inom branscher med högre genomsnittliga intäkter, exempelvis bygg- och tekniksektorn.
- Kvinnors företagande är mer koncentrerat till tjänste- och omsorgsbranscher där marginalerna ofta är lägre. Dessutom tenderar kvinnor att driva mindre företag och i högre utsträckning bedriva enskild firma snarare än aktiebolag, vilket kan påverka både lönsamhet och möjligheter till tillväxt.
- Kvinnor har också svårare att få extern finansiering för sitt företagande. Det gäller både offentliga och privata medel.
- Antalet kvinnor i Sverige som driver företag är betydligt lägre än antalet män. Det gäller både egenföretagare och företagare i eget aktiebolag.

Skillnaden i kapitalinkomster är 39 procent

En tydlig konsekvens av att män under lång tid haft högre löner än kvinnor är att de därmed också haft större möjligheter att spara och investera i kapitaltillgångar. Kvinnors lägre inkomster under arbetslivet leder till att de i genomsnitt har mindre pengar att investera, vilket på lång sikt påverkar kvinnors kapitalinkomster negativt. När utvecklingen av kapitalinkomster studeras är det viktigt att komma ihåg att dessa är starkt kopplade till konjunkturen. Detta gör att skillnaderna mellan kvinnors och mäns kapitalvinster kan variera mer över tid än övriga redovisade indikatorer. Skillnaderna i kapitalvinster mellan kvinnor och män var exempelvis som minst när börsen störtade under finanskrisen åren 2008 till 2009, och när konjunkturen sedan vände ökade skillnaderna åter något.

I Figur 8 redovisas skillnaden i genomsnittlig inkomst från ränta och utdelning samt kapitalvinster för kvinnor och män i kronor på vänsteraxeln, och kvinnors andel av mäns genomsnittliga inkomst från kapital på högeraxeln. Detta redovisas för perioden efter finanskrisen och dess återhämtning, det vill säga från och med år 2005 och fram till år 2023.

Figur 8. Skillnaden i kvinnors och mäns genomsnittliga inkomst från ränta och utdelning + kapitalvinster 20–64 år, 2005–2023

Källa: SCB. Värden i 2023 års priser

Skillnader i inkomster från kapital har ökat mellan kvinnor och män under mätperioden.

- Från att män i genomsnitt haft en inkomst som varit ca 50 000 kr till cirka 70 000 kr, mot perioden slut.
- Vid det senaste mättillfället 2023 var kvinnors genomsnittliga inkomster från kapitalvinster i genomsnitt 61 procent av männens.
- Kvinnors andel av kapitalinkomsterna sjönk från i genomsnitt cirka 70 procent av mäns kapitalinkomster under åren 2011–2017. Gapet var under denna period 30 procent.
- Kvinnors andel av kapitalinkomsterna har sjunkit till i genomsnitt 64 procent av mäns kapitalinkomster under perioden 2018–2023. Det innebär ett gap på 36 procent.
- Den stora skillnaden i kapitalinkomster mellan kvinnor och män kan delvis förklaras av att män i genomsnitt äger mer kapital än kvinnor, vilket också medför att de får större inkomstökningar vid uppgångar på marknaden.

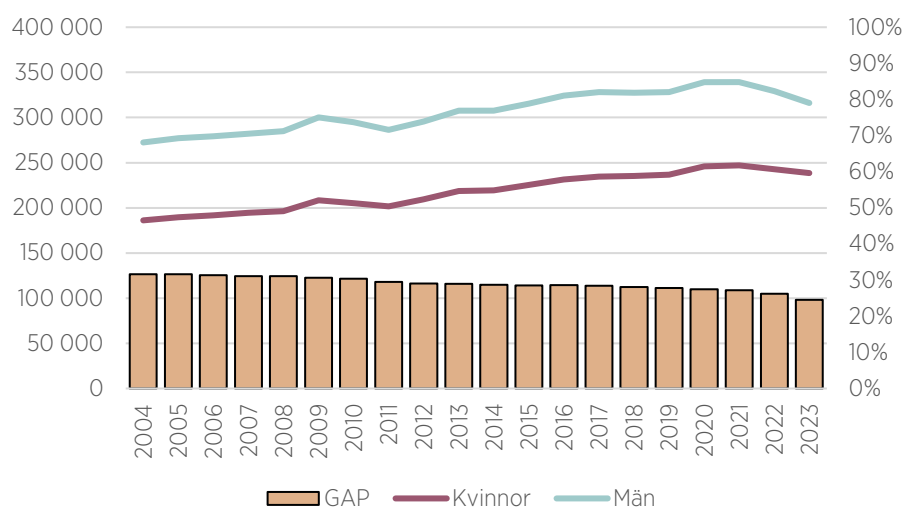
Pensionsgapet på 25 procent minskar sakta, men är fortsatt större än inkomstgapet

Deltagandet i arbetslivet och de inkomster som alstras i förvärvsaktiv ålder lägger grunden till den framtida pensionsinkomsten. Bland de faktorer som förklarar kvinnors lägre pensioner kan nämnas kvinnors lägre genomsnittslöner, att kvinnor i högre utsträckning än män arbetar deltid och ett större uttag av föräldrapenning av kvinnor än av män. Detta i kombination med att pensionssystemet i stor utsträckning bygger på livsinkomsten resulterar i att kvinnors pension i genomsnitt är lägre än mäns.

Det finns aspekter i pensionssystemet som både bidrar till att jämna ut och till att förstärka könsskillnaderna. Till exempel är Sverige det enda landet inom OECD där kompensationsgraden är större för högre inkomster än för lägre inkomster genom tjänstepensionen vilket bidrar till att öka skillnaden mellan könen.

År 2023 fick kvinnor i genomsnitt närmare 80 000 kronor mindre i genomsnittlig pensionsinkomst än män. Detta motsvarar ett pensionsgap på närmare 25 procentenheter och innebär att kvinnors genomsnittliga pensioner endast uppgick till närmare 75 procent av männens. År 2011 hade kvinnor emellertid i genomsnitt ca 30 procent lägre pension än män, vilket gör att skillnaden minskar, om än långsamt.

Figur 9. Kvinnors andel av mäns pensionsinkomst, för personer i åldern 65 år och äldre med inkomst, efter kön 2003–2023

Källa: SCB, jämställdhetsstatistik, tabell 2.2 Från löne- till näringsinkomst till nettoinkomst för personer 65 år och äldre. * Egna beräkningar från SCB:s inkomst och taxeringsregister (IoT). Värden i 2023 års priser.

Bedömning av måluppfyllelse

Jämställdhetsmyndigheten har i en rad rapporter konstaterat att utvecklingen mot ekonomisk jämställdhet går långsamt och att mycket lite har hänt de senaste 20 åren. Kvinnor har fortsatt lägre genomsnittliga inkomster än män. Det beror på att löneläget är lägre i kvinnodominerade än mansdominerade yrken, samtidigt som kvinnor i genomsnitt arbetar färre timmar än män och är mer frånvarande från arbetet på grund av studier, föräldraledighet och egen sjukdom.

Inkomster som män har mer av, som näringsinkomst och inkomster från kapitalavkastning, påverkas mycket av konjunkturförändringar. Det har fått till följd att inkomstgapet ökar när konjunkturen har en positiv utveckling. Det hände till exempel efter pandemin när utvecklingen på börsen gick bra och många företag gjorde stora vinster igen. Det omvända förhållandet hände under finanskrisen 2008 och under pandemin, när marknaden störtade. Då minskade mäns inkomster av dessa inkomstslag och inkomstgapet minskade. Det har således inte någon egentlig positiv effekt på den ekonomiska jämställdheten.

Kvinnors inkomster påverkas däremot i större utsträckning av politiska beslut och satsningar eller besparingar inom välfärden (där kvinnor är i majoritet inom de flesta yrken). Exempel på detta är de senaste årens förändringar i pensionssystemet. 2020 och 2022 höjdes grundskyddet och 2021 infördes inkomstpensionstillägget. Eftersom fler kvinnor än män är beroende av grundskyddet fick reformerna en positiv effekt på den ekonomiska jämställdheten för äldre kvinnor och män. Højningarna av garantipensionen har bidragit till att minska pensionsgapet. Den højning som trädde i kraft i augusti 2022 minskade till exempel pensionsgapet med 2,3 procentenheter.²⁵

Målformuleringen tar sikte på att kvinnor och män ska få samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut²⁶ Hur ekonomisk självständighet definieras, hur det ska mätas och när det är uppnått beskrivs inte. Enligt regeringens proposition om målen för jämställdhetspolitiken från 2006 är det disponibel inkomst som skall användas för att följa utvecklingen. Vi menar att det är eftersträvt att fokusera på de skilda möjligheter och villkor som idag hindrar en samhällsutveckling mot målet. Det finns behov av att mäta ekonomisk självständighet i den meningen att kunna visa i vilken utsträckning kvinnor och män har inkomster som innebär att de kan försörja sig själva och sina eventuella barn genom betalt arbete under en livstid.

²⁵ *Ett jämställt pensionssystem*, Jämställdhetsmyndigheten, Underlagsrapport 2024:5

²⁶ Skr. 2016/17:10

JÄMSTÄLLD UTBILDNING

Målet om att kvinnor och män respektive flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling är inte uppnått. Indikatorer för detta delmål belyser områden såsom studieresultat, utbildningsval och studiemiljö. Flickor presterar i genomsnitt bättre än pojkar, men skillnaderna minskar delvis på grund av att flickors resultat försämrats. Elevers meritvärde påverkas dock även av andra samspelande bakgrundsfaktorer. Pojkar med högutbildade föräldrar presterar exempelvis bättre än flickor med lägre utbildade föräldrar. Studieval är fortsatt könsbundna och det finns behov av åtgärder på flera områden.

Skillnaderna mellan flickor och pojkars studieresultat minskar något, men det beror delvis på flickors försämrade resultat

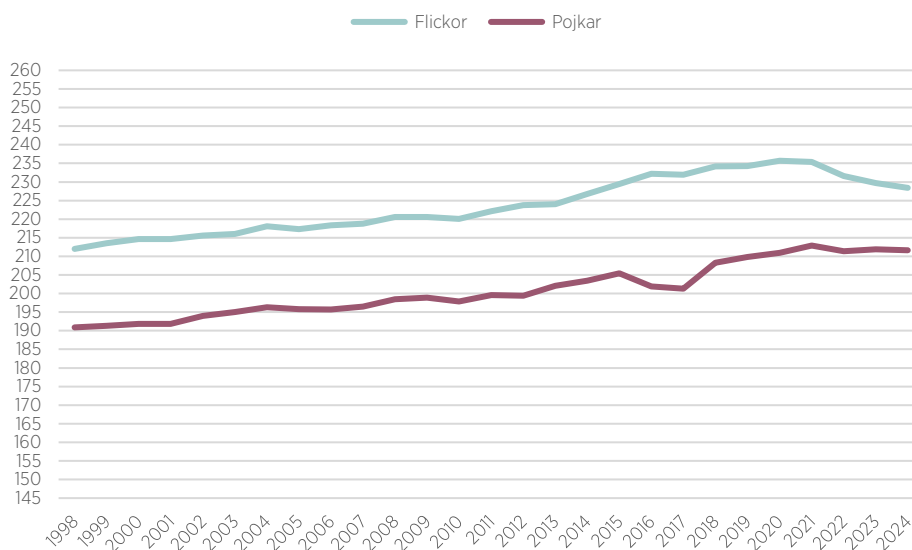
Så länge det har gått att mäta betyg med nationell statistik har pojkar uppvisat lägre betyg än flickor, både i grund- och gymnasieskolan. En mindre andel pojkar än flickor har haft behörighet till nationella gymnasieprogram. Figur 10 visar genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 för flickor och pojkar.

Utvecklingen mot delmålet beskrivs utifrån dessa indikatorer:

- Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9
- Befolkningen 25–64 år efter utbildningsnivå och kön.
- *Befolkning 16–74 år efter region, utbildningsnivå, ålder och kön
- Barn 12–18 år som ofta är stressade på grund av läxor eller prov efter ålder och kön
- Barn 12–18 år, trivsel i skolan efter ålder och kön. År 2023
- Avgångna elever på yrkes- och högskoleförberedande gymnasieprogram
- Examina på grundnivå och avancerad nivå efter utbildningens inriktning
- Deltagare i folkhögskolekurs
- *Andel flickor och pojkar som känner sig ganska eller mycket stressade av skolarbetet
- *Andel flickor och pojkar som har haft minst två självrapporterade hälsobesvär, mer än en gång i veckan, under de senaste sex månaderna
- *Andel flickor och pojkar som känner sig trygga i skolan

*Indikator som inte hämtas från SCB:s Jämställdhetsstatistik

Figur 10. Genomsnittligt meritvärde årskurs 9 efter kön 1998–2024.

Kommentar: För att få en längre tidsserie än den som erbjuds via SCB:s jämställdhetsstatistik har vi också använt oss av uppgifter från Skolverket. Källa: SCB, Skolverket.

Vi kan se att:

- Våren 2024 var flickors meritvärde i årskurs 9 drygt 228, jämfört med pojkars knappt 212.
- Det genomsnittliga meritvärdet bland flickor generellt sett har sjunkit under de senaste läsåren, samtidigt som det har ökat något bland pojkar.

Skolverket konstaterar att skillnaden mellan flickor och pojkar i behörighet till gymnasieskolan och i meritvärde i årskurs 9 aldrig varit så liten som våren 2024. Pojkars genomsnittliga meritvärde utgjorde då knappt 93 procent av flickornas. Elevers meritvärde påverkas även av andra samspelande bakgrundsfaktorer. Det finns ett stort antal flickor som har lägre meritvärde än pojkar och ett stort antal pojkar som presterar väl i skolan.

- Pojkar med högutbildade föräldrar presterar exempelvis bättre än flickor med föräldrar med lägre utbildningsgrad.
- Gymnasiebehörighet är vanligare bland elever med minst en eftergymnasialt utbildad förälder. För elever med svensk bakgrund²⁷ är behörigheten jämnt fördelad mellan könen,
- Skillnaden är större bland elever med utländsk bakgrund²⁸ – där har pojkar den lägsta andelen med gymnasiebehörighet, knappt 74 procent.²⁹

²⁷ I redovisningsgruppen elever med svensk bakgrund ingår elever födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige.

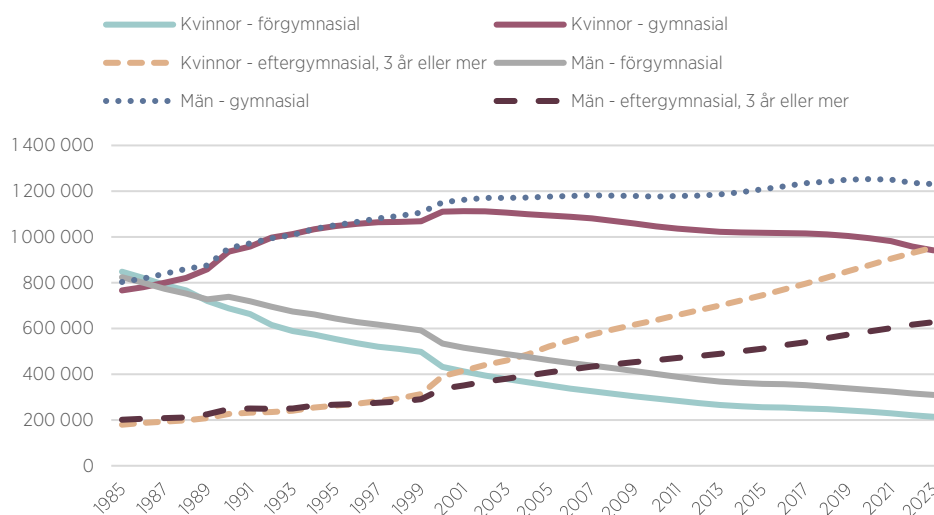
²⁸ I redovisningsgruppen elever med utländsk bakgrund ingår elever födda utomlands samt elever födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands

²⁹ SCB Jämställdhetsstatistik tabell 3.2 Meritvärde för elever som avslutat årskurs 9 efter svensk och utländsk bakgrund samt föräldrarnas utbildningsnivå. Läsår 2014/15–2023/24.

Kvinnor har generellt högre utbildningsnivå än män

Pojkar och män deltar i lägre utsträckning i utbildningssystemet än flickor och kvinnor. Pojkar och män har på gruppnivå lägre utbildningsnivå, betyg och övergångsfrekvens till högre utbildning.

Figur 11. Befolkningen 25–64 år efter utbildningsnivå och kön 1985–2023. Antal

Kommentar: För att få en längre tidsserie och uppdelat på fler utbildningsnivåer än den som erbjuds via SCB:s jämställdhetsstatistik har vi också använt oss av uppgifter från SCB:s utbildningsstatistik. **Källa:** SCB

I befolkningen som helhet har fler kvinnor än män eftergymnasial utbildning. Något fler män än kvinnor har forskarutbildning.

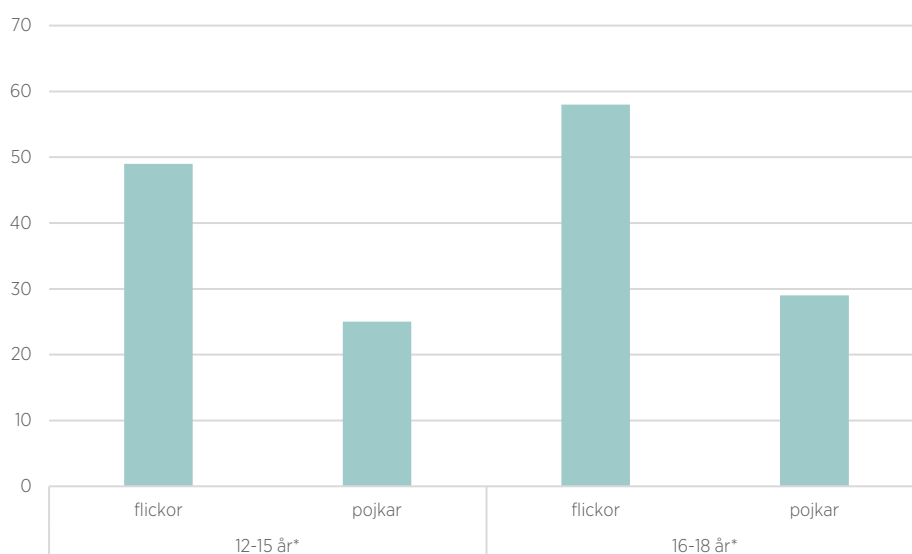
- Bland de som enbart har förgymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå är majoriteten män, även om gruppen som helhet har minskat kraftigt sedan mitten av 1980-talet.
- Den enskilt största gruppen i befolkningen utgörs av gymnasialt utbildade. Bland kvinnor är gruppen med en eftergymnasial utbildning, 3 år eller längre, den största gruppen.
- Bland utrikes födda varierar utbildningsnivån mellan olika grupper, men andelen med endast förgymnasial utbildning är högre än bland inrikes födda.
- Skillnaden mellan kvinnors och mäns utbildningsnivå är också mindre bland utrikes födda.
- Det är vanligare att högutbildade bor i storstäder och residensstäder än i övriga delar av landet.
- Om nuvarande utbildningsmönster kvarstår kommer skillnaden i utbildningsnivå mellan könen fortsätta att öka.

Kvinnor deltar även i högre utsträckning i folkbildningen. År 2023 utgjorde kvinnor 66 procent av deltagarna på en folkhögskolekurs och män 34 procent.

Flickor är mer stressade än pojkar på grund av läxor eller prov

De flesta barn och unga i Sverige mår bra och trivs med livet, vilket också har varit fallet sett över tid.³⁰ Däremot har andelen som rapporterar återkommande psykosomatiska symptom fördubblats sedan mitten av 1980-talet och fler uppger att de känner stress på grund av skolarbetet.³¹ I figur 12 framgår andelen flickor och pojkar som ofta är stressade på grund av läxor eller prov.

Figur 12 Barn 12–18 år som ofta är stressade på grund av läxor eller prov efter ålder och kön 2023. Andel i procent.

Kommentar: Asterisken (*) visar att det finns statistiskt säkerställda skillnader mellan flickor och pojkar i respektive åldersgrupp. För flickor finns det dessutom en signifikant skillnad mellan flickor i de olika åldersgrupperna. **Källa:** SCB Jämförbarhetsstatistik tabell 3.42. Barn 12–18 år som ofta är stressade på grund av läxor eller prov. År 2023.

Fler flickor än pojkar uppger att de ofta är stressade på grund av läxor eller prov, och stressen är störst bland flickor i åldern 16–18 år. Detta stämmer överens med andra undersökningar som visar att flickor på högstadiet och gymnasiet upplever mest stress. Störst procentuell ökning sedan 1997/98 står flickor i 13-årsåldern för.³² Flickor och unga kvinnor rapporterar även fler hälsobesvär än pojkar, såsom nedstämdhet, sömnsvårigheter, huvudvärk och magont – vilket bland annat har kopplats samman med förändringar inom den svenska skolan, bland annat förändringar i betygssystem.³³

³⁰ Det ska dock noteras att det finns svårigheter förknippade med att mäta och förstå utvecklingen över tid. De består i avsaknaden av breda befolkningsstudier som följer utvecklingen över tid och mått som mäter alla dimensioner av psykisk hälsa såsom emotionellt, psykologiskt och socialt välbefinnande. Det finns också ytterst få undersökningar som grundar sig på vedertagna mätinstrument för att mäta förekomst av psykisk hälsa, psykisk ohälsa och psykiatriska tillstånd i Sverige. Forte 2021; MIND 2018.

³¹ Folkhälsomyndigheten 2018; 2022; 2023

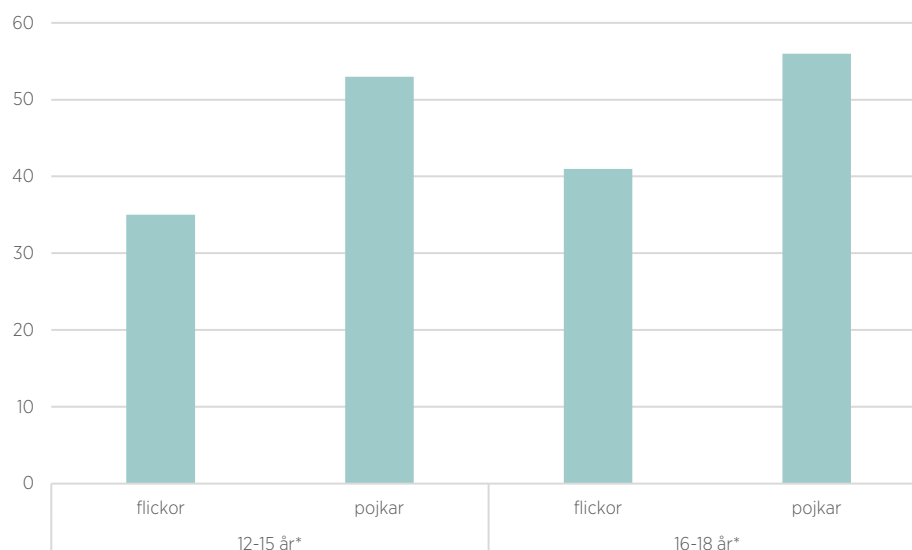
³² Skolverket 2024 *Attityder till skolan 2024 Delrapport 1: Elevers och lärares trivsel, motivation och stress*; Jämförbarhetsmyndigheten 2023 *Ogiltig frånvaro för jämförbarheten* 2023:16

³³ Folkhälsomyndigheten 2018; 2022; 2023

Pojkar uppger högre trivsel i skolan än flickor

De flesta svenska skolelever trivs ganska eller mycket bra i skolan. Men statistiken visar att det finns könsskillnader. Figur 13 visar andelen flickor och pojkar som uppger att de trivs mycket bra i sin klass.

Figur 13. Barn 12–18 år som trivs mycket bra i sin klass, efter ålder och kön 2023. Andel i procent.

Kommentar: Asterisken (*) visar att det finns statistiskt säkerställda skillnader mellan flickor och pojkar i respektive åldersgrupp. För flickor finns det dessutom en signifikant skillnad mellan flickor i de olika åldersgrupperna. **Källa:** SCB Jämställdhetsstatistik tabell 3.41. Barn 12–18 år, trivsel i skolan. År 2023.

- Cirka 55 procent av pojkarna i åldersgrupperna 12–15 år och 16–18 år uppger att de trivs mycket bra i skolan.
- Bland flickorna är andelen 35 procent i åldern 12–15 år och drygt 40 procent i åldern 16–18 år.
- Det finns också könsskillnader när det gäller upplevelsen av trygghet i skolan, där färre flickor än pojkar uppger att de känner sig trygga. Störst skillnader finns i årskurs 8. Mönstret finns även i årskurs 5 och årskurs 2 på gymnasiet, men här är tryggheten generellt något högre.³⁴
- Flickor utsätts i större utsträckning för sexuella, verbala och fysiska kränkningar. Det har i det närmaste blivit en normaliserad del av skolvardagen och förekommer mer eller mindre på alla utbildningsnivåer.³⁵

Elevers studieival är könsbundna

Könsegregeringen inom utbildningssystemet har genomgått stora förändringar över tid, samtidigt som vissa mönster har förblivit stabila. Könsegregeringen tar sig uttryck mellan utbildningar, inom utbildningar och i samtliga delar av utbildningssystemet.

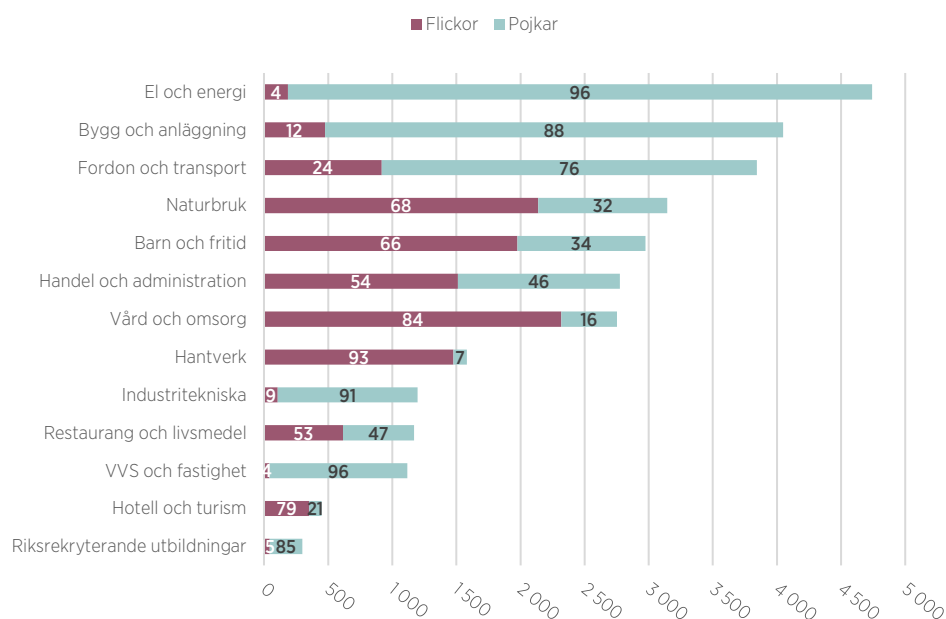
I jämställdhetspolitiken återkommer ofta ett antal argument för att motverka könsbundna utbildningsval och bryta könsegregeringen: Rättviseargument, identitets- och socialpsykologiska argument samt samhällsutvecklings- och lönsamhetsargument.

³⁴ Skolinspektionen 2024

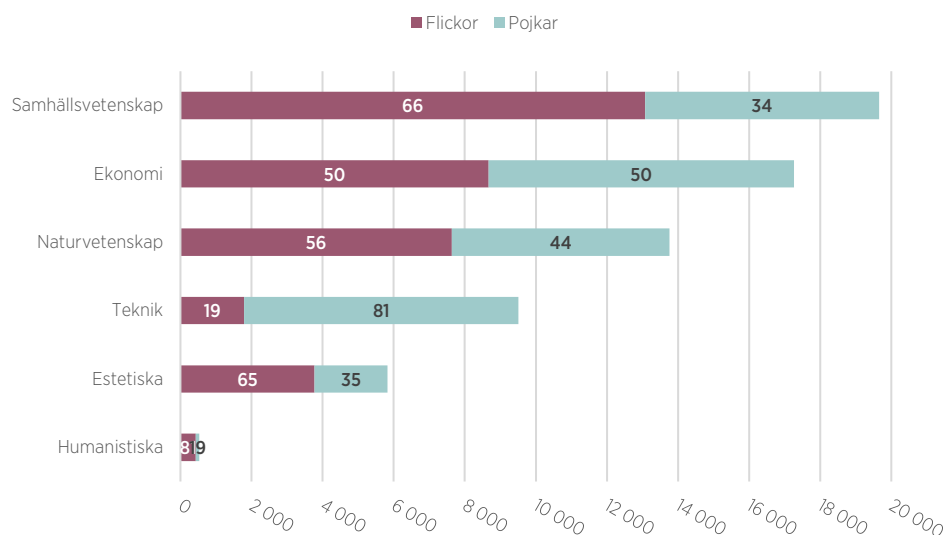
³⁵ Jämställdhetsmyndigheten 2024

Könssegregeringen bidrar till ekonomisk och hälsomässig ojämställdhet, bristande möjligheter till personlig utveckling samt begränsar tillgången till arbetskraft och kompetens på arbetsmarknaden.

Figur 14. Avgångna elever på yrkesförberedande gymnasieprogram efter kön läsåret 2023/24. Antal och könsfördelning i procent.

Figur 15. Avgångna elever på högskoleförberedande gymnasieprogram efter kön läsåret 2023/24. Antal och könsfördelning i procent.

Kommentar: För att få mer uppdaterade siffror än de som erbjuds via SCB:s jämställdhetsstatistik har vi använt oss av uppgifter från Skolverket **Källa:** SCB och Skolverket.

I gymnasieskolan är könssegregeringen tydligast inom yrkesförberedande program.

- Läsåret 2023/24 var vård- och omsorgsprogrammet det vanligaste yrkesförberedande programmet bland flickor.
- El- och energiprogrammet var vanligast bland pojkar.

Könssegregeringen är mindre på högskoleförberedande gymnasieprogram.

- På samhällsvetenskapliga programmet var könsfördelningen 66 procent flickor och 34 procent pojkar bland avgångselever läsåret 2023/24.
- Ekonomiprogrammet hade en jämn könsfördelning med 50 procent flickor och 50 procent pojkar.

Segregeringsmönster syns också på högskolor och universitet.

- Av de som examinerades 2023/24 från en utbildning inom hälso- och sjukvård samt social omsorg var 83 procent kvinnor och 17 procent män.
- Inom teknik och tillverkning var 37 procent kvinnor och 63 procent män.³⁶

Bedömning av målluppfyllelse

Målet om en jämställd utbildning är inte uppnått och Jämställdhetsmyndigheten ser behov av åtgärder på flera områden.

Trots att könsbundna utbildningsval länge varit en prioriterad fråga inom jämställdhetspolitiken kvarstår stora skillnader. Eftersom könssegregering i utbildning har ett nära samband med ojämställda strukturer inom politik, arbetsmarknad, ekonomi, hälsa och andra områden, finns det goda skäl att intensifiera det strategiska arbetet på området.

Könsskillnaderna i skolresultat minskar, men eftersom det delvis beror på att flickors genomsnittliga meritvärde sjunker, bör detta inte ses som en framgång för jämställdheten. Fortsatta insatser behövs för att stärka skolresultaten för samtliga flickor och pojkar som har svårt att tillgodogöra sig utbildningen. Jämställdhetsmyndigheten har tidigare betonat att resurser och generella satsningar på en ökad kvalitet och likvärdighet i skolan är gynnsamt för ökad jämställdhet.³⁷

Skolstress, liksom könsrelaterad utsatthet och otrygghet i skolmiljön, påverkar både den psykiska hälsan och elevernas lärande negativt.³⁸ De tydliga könsskillnaderna i stress, trivsel och otrygghet i skolan understryker vikten av att uppmärksamma sambandet mellan psykisk hälsa, könade villkor, erfarenheter och normer i skolans elevhälsofrämjande arbete, värdegrundsuppdrag och undervisning. Detta är särskilt viktigt på högskolestadiet och gymnasiet, där könsskillnaderna är som störst, samt på starkt könssegregerade utbildningar, där studiemiljön kan upplevas som exkluderande.

Jämställdhetsmyndigheten vill också lyfta fram reell tillgång till utbildning som ett viktigt område för delmålet. Rätten till utbildning är lagstadgad i Sverige genom FN:s barnkonvention och Skollagen. Samtidigt visar studier att elever med ofullföljda studier eller långvarig skolfrånvaro ofta upplever att deras utbildningsbehov, trots stora ansträngningar, inte tillgodoses. Forskning visar att upprepad ströfrånvaro är vanligare

³⁶ Statistikmyndigheten SCB jämställdhetsstatistik tabell 3.16. Examina på grundnivå och avancerad nivå efter utbildningens inriktning, kön, tabellinnehåll och läsår.

³⁷ Jämställdhetsmyndigheten 2023

³⁸ Jämställdhetsmyndigheten 2023

bland pojkar än flickor och att det finns en tydlig koppling till långvarig frånvaro. Eftersom erfarenheterna bakom skoltrivsel, motivation och psykiskt välmående ofta skiljer sig åt mellan flickor och pojkar, är ett jämställdhetsperspektiv avgörande för att förstå vilka elever som riskerar att slås ut ur skolsystemet och hur detta påverkar rätten till utbildning. Jämställdhetsmyndigheten menar därför att jämställd tillgång till utbildning behöver betonas på ett tydligare sätt i delmålet, och genom åtgärder.

Skolan ska ge kunskap som kan leda till arbete eller vidare studier, men också kunskap som syftar till personlig utveckling. Målsättningen om en jämställd personlig utveckling omfattar även arenor utanför den formella och icke-formella utbildningssektorn. I dagsläget är det inte möjligt att följa målutvecklingen avseende personlig utveckling.

EN JÄMN FÖRDELNING AV OBETALT HEM- OCH OMSORGSARBETE

Målet om en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet tar sikte på att kvinnor och män ska dela på ansvaret för hemarbetet samt ha lika möjligheter att ge och få obetald omsorg. Målet avser inte bara fördelningen av obetalt arbete mellan kvinnor och män i ett hushåll, utan avser också fördelningen av obetalt arbete på samhällsnivå. Kvinnor gör mer av det obetalda hemarbetet och tar ut 69 procent av föräldraledigheten. Under de senaste tre åren har också en långsam positiv utveckling mot en jämnare fördelning av tillfällig föräldrapenning (vab) brutits och mäns andel minskar igen.

Utvecklingen mot delmålet beskrivs huvudsakligen utifrån dessa indikatorer:

- Orsak till deltidarbete
- *Genomsnittligt antal dagar med föräldrapenning och skattad föräldraledighet utan ersättning under barnets två första levnadsår
- Fördelningen av ersättningen för vård av barn
- Föräldrar som mottagare av omvårdnadsbidrag
- Personer med närståendepenning
- *Personer som saknar emotionellt och praktiskt stöd

*Indikator som inte hämtas från SCB:s Jämställdhetsstatistik

Kvinnors obetalda hem- och omsorgsarbete leder till att fler arbetar deltid

Kvinnor och män lägger ner ungefär lika mycket tid per dag på arbete, men typen av arbete skiljer sig åt.³⁹ Kvinnor ägnar i genomsnitt mer tid åt obetalt hem- och omsorgsarbete medan män i genomsnitt ägnar mer tid åt förvärvsarbete.

- Under 2024 arbetade 25 procent av kvinnorna deltid medan motsvarande siffra för män var 12 procent.
- Under de senaste tio åren har skillnaden mellan kvinnor och män minskat. Det beror i huvudsak på att kvinnor har minskat sitt deltidarbete.
- Sedan 2014 har kvinnorna minskat sitt deltidarbete med över tio procentenheter, från drygt 35 till 25 procent. Mäns deltidarbete har varit konstant på drygt elva procent.⁴⁰

Det finns flera anledningar till att kvinnor och män arbetar deltid men den största skillnaden består i att fler kvinnor använder möjligheten att gå ner i arbetstid för att ge omsorg om de egna barnen. Detta illustreras i figur 16.

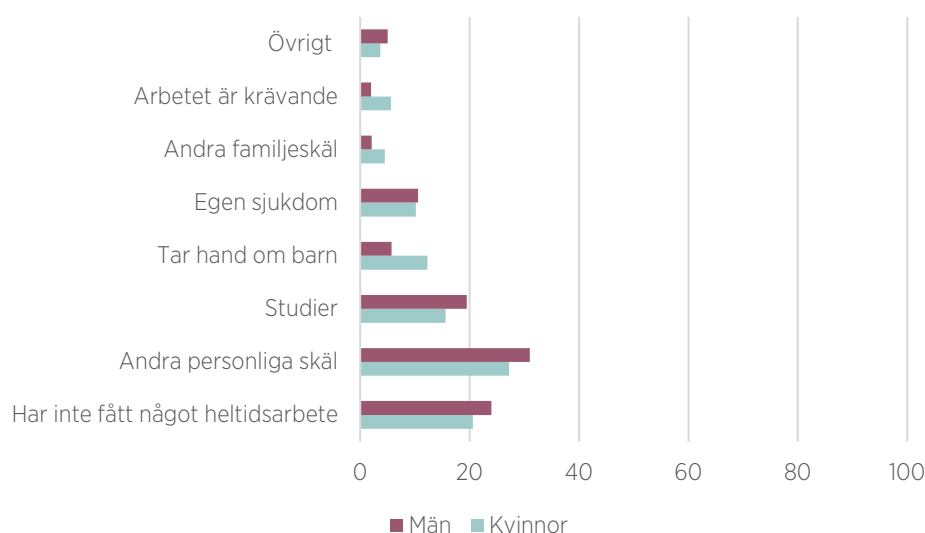
³⁹ Jämställdhetsmyndigheten (2023) Livspusslet som inte går ihop. En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.

⁴⁰ SCB. Jämställdhetsstatistik. Obetalt hem- och omsorgsarbete. Tabell 4.8 Sysselsatta efter ålder och heltid och deltid. År 2005–2024.

- 2024 arbetade drygt tolv procent av kvinnorna deltid med anledning av att ta hand om barn. Motsvarande siffra bland männen var knappt sex procent.
- Bland både kvinnor och män har andelen som anger ta hand om barn som orsak till att de arbetar deltid minskat. År 2021 angav knappt 14 procent av kvinnorna det och drygt sju procent av männen.⁴¹

Även andra familjeskäl är en anledning som skiljer sig där fem procent av kvinnor och två procent av män anger detta som skäl. Familjeskäl kan här kopplas till det obetalda hem- och omsorgsarbetet medan många av skälen där män är överrepresenterade har en tydligare koppling mot arbetsmarknaden eller personens egen situation.

Figur 16. Orsak till deltidarbete, fördelat på kön, 2024.

Källa: Arbetskraftsundersökningen, indikator enligt SCB Jämställdhetsstatistik. Kommentar: Alternativet Tar hand om närstående finns även med bland svarsalternativen, men andelen kvinnor och män som uppgett detta avrundas till 0 procent. Därför finns alternativet inte med i figuren.

Kvinnor utför mer obetalt hemarbete än män

Kvinnor tillbringar mer tid i hemmet än vad män gör och ägnar mer tid åt hushållsarbete som att laga mat, tvätta och städa. Män ägnar i stället mer tid på sin arbetsplats och i hemmet lägger de mer tid på att hantera ekonomin, installationer, underhåll och reparationer.⁴² Hur ofta eller hur länge en aktivitet genomförs är inte ett perfekt mått på aktivitetens värde. Den ojämna fördelningen av arbetsuppgifter i hemmet och att kvinnor lägger mer tid på hushållsarbete har dock bestått under lång tid. I forskningen beskrivs det som att kvinnor går på ett andra arbetspass efter en dag med förvärvsarbete.⁴³

⁴¹ SCB. Jämställdhetsstatistik. Ekonomisk jämställdhet. Tabell 2.26 Orsak till deltidarbete. År 2005–2024.

⁴² SCB (2021) En fråga om tid. En studie av tidsanvändningen bland kvinnor och män 2021.

⁴³ Nyberg, A. (2023) Rutavdraget och jämställdhet. (Underlagsrapport 2023:3). Göteborg: Jämställdhetsmyndigheten.

- Kvinnor genomför fler återkommande och rutinartade arbetsuppgifter i hemmet som behöver utföras dagligen, ibland flera gånger om dagen.
- Män å andra sidan lägger mer tid på tidskrävande aktiviteter som sker mer sällan. Dessa aktiviteter är enklare att planera och anpassa än de rutinartade aktiviteterna. Jämställdhetsmyndigheten har därför tidigare konstaterat att kvinnor fortsatt tar ett större ansvar för det obetalda hemarbetet.⁴⁴

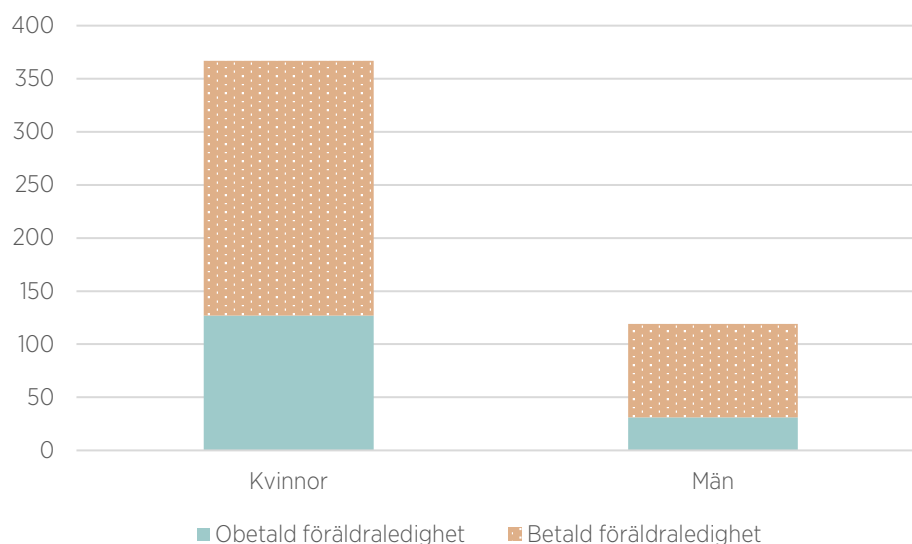
Kvinnor tar större omsorgsansvar för egna barn

Oavsett mått är slutsatsen att kvinnor ger mer omsorg än män till egna barn. Kvinnor är mer föräldralediga än män, både med och utan föräldrapenning. Kvinnor är också mer frånvarande från sitt arbete för att vårda sjuka barn. Kvinnor ägnar mer tid än män åt tillsyn av sina barn och när föräldrarna separerar är det oftast kvinnan som tar det primära omsorgsansvaret.⁴⁵ Sedan föräldraförsäkringen infördes har kvinnor nyttjat den i högre utsträckning än män, även om mäns användande har ökat under framför allt de senaste 20 åren.

- Under 2024 tog kvinnorna ut 69 procent av föräldrapenningen medan männen tog ut 31 procent.
- Kvinnor tar också betydligt längre obetald föräldraledighet än män.
- Kvinnors obetalda föräldraledighet överstiger mäns betalda och obetalda ledighet.

Kvinnors och mäns uttag av betald och obetald föräldraledighet visas i figur 17 som bygger på Försäkringskassans simulering av kvinnors och mäns obetalda och betalda föräldraledighet under barnets två första levnadsår.

Figur 17. Genomsnittligt antal dagar med föräldrapenning och skattad föräldraledighet utan ersättning under barnets två första levnadsår, barn födda 2021, fördelat på kön.

Källa: Försäkringskassan. Publiceras årligen i rapporten *Barnhushållens ekonomi*.

⁴⁴ Jämställdhetsmyndigheten (2023) Livspusslet som inte går ihop. En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.

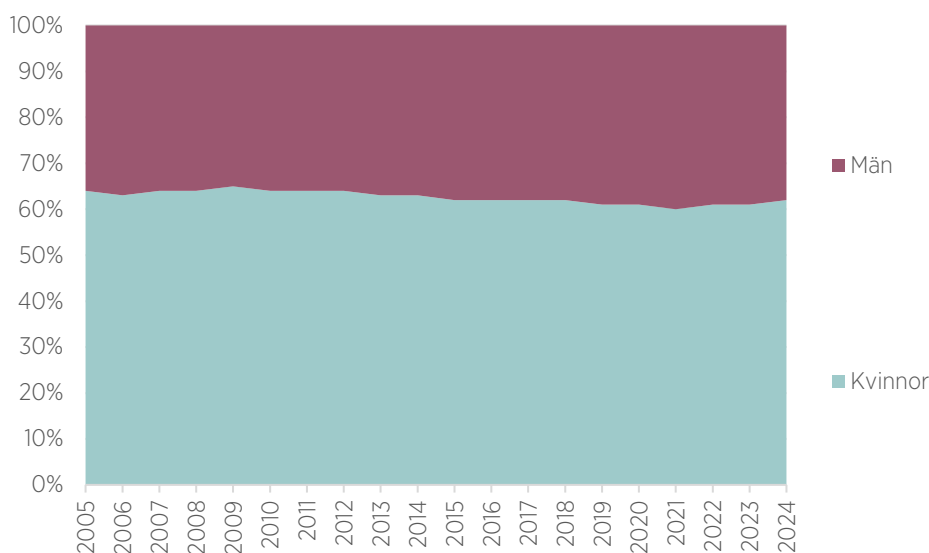
⁴⁵ Jämställdhetsmyndigheten (2023) Livspusslet som inte går ihop. En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.

Fördelningen mellan kvinnor och män har över tid blivit något jämnare.

- Detta beror på att kvinnor minskat sin tid med föräldrapenning, från 262 dagar för barn födda 2014 till 240 dagar för barn födda 2021.
- Under samma period har män ökat antalet dagar med föräldrapenningen från 78 dagar till 88 dagar.
- Antalet dagar med obetald föräldraledighet har knappt förändrats under perioden, varken för kvinnor eller män.

Även om fördelningen mellan kvinnor och män är jämnare när det gäller tillfällig föräldrapenning för vård av barn, så är även den ojämnt fördelad. Kvinnor vårdar i högre utsträckning än män sina sjuka barn, vilket framgår i figur 18.

Figur 18. Ersatta dagar för vård av barn, fördelat på kön, 2005–2024.

Källa: Försäkringskassan, publicerad i SCB jämställdhet

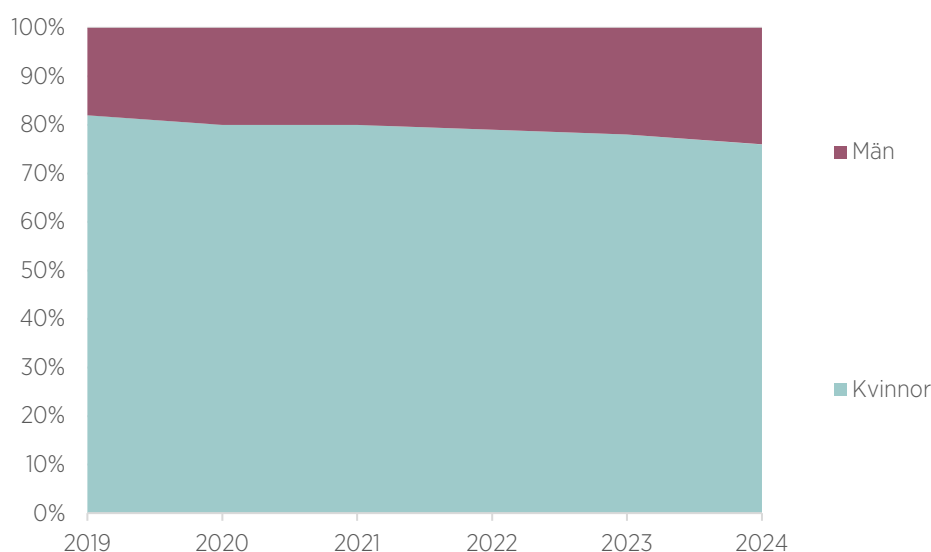
Under de senaste tre åren har också en långsam positiv utveckling mot en jämn fördelning brutits och mäns andel av tillfällig föräldrapenning minskar igen.

- Under 2024 uppgick kvinnors andel av tillfällig föräldrapenning till 62 procent medan mäns andel uppgick till 38 procent.
- Detta beror dels på att något fler kvinnor än män använder försäkringen, dels att kvinnor i genomsnitt tar ut fler dagar med tillfällig föräldrapenning.

Barn med funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom har större behov av omsorg över längre tid jämfört med andra barn. Kvinnor tar också ett större ansvar för det obetalda omsorgsarbetet om barn med funktionsnedsättning.⁴⁶ Detta framgår även i figur 19 som visar fördelningen av omsorgsbidraget som ger föräldrar möjligheten att gå ner i arbetstid för att ta hand om ett barn med funktionsnedsättning.

⁴⁶ Jämställdhetsmyndigheten (2023) Livspusslet som inte går ihop. En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.

Figur 19. Föräldrar som är mottagare av omvårdnadsbidrag, fördelat på kön, 2019–2023.

Källa: Försäkringskassan, publicerad i SCB Jämställdhet.

Över tid har något fler män börjat använda omsorgsbidraget, men det är fortfarande en socialförsäkringsförmån som i huvudsak används av kvinnor.

- År 2024 mottog kvinnor 76 procent av omsorgsbidraget.
- Motsvarande siffra för män var 24 procent.
- Så var även fallet med det tidigare vårdbidraget som 2019 ersattes av omvårdnadsbidrag.

Kvinnor utför mer omsorgsarbete av äldre än män gör

Ungefär 20 procent av de vuxna i arbetsför ålder ger regelbundet obetald omsorg till en äldre anhörig eller en närstående med funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom.⁴⁷

- Detta obetalda omsorgsarbete tycks vara relativt jämnt fördelat fram till 45 år, då kvinnors obetalda, omsorgsarbete ökar i förhållande till mäns.⁴⁸
- Omsorgen ges främst till föräldrar som börjar komma upp i ålder och drabbas av minskad aktivitetsförmåga.
- Kvinnor ökar sitt omsorgsarbete i takt med att omsorgsbehoven för gruppen äldre ökar.⁴⁹

⁴⁷ SCB. (2012). Nu för tiden - En undersökning om svenska folkets tidsanvändning år 2010/11 (Levnadsförhållanden Nr 123).; SCB. (2022). En fråga om tid (TID2021) - En studie av tidsanvändning bland kvinnor och män 2021.; Socialstyrelsen. (2014). Stöd till personer som vårdar och stödjer närstående.

⁴⁸ Stanfors, M. (2023). Omsorgsansvar för äldre anhöriga (SNS Analys Nr 97)., Labbas, E. (2022). Squeezed in Midlife: Studies of unpaid caregiving among working-age men and women across Europe (Nummer 107). Lund University.; Szebehely, M., Ulmanen, P., & Sand, A.-B. (2014). Att ge omsorg mitt i livet: hur påverkar det arbete och försörjning?.

⁴⁹ Labbas, E. (2022). Squeezed in Midlife: Studies of unpaid caregiving among working-age men and women across Europe (Nummer 107). Lund University.; Saenger, I. von, Dahlberg, L., Augustsson, E., Fritzell, J., & Lenartsson, C. (2023). Will your child take care of you in your old age? Unequal caregiving received by older parents from adult children in Sweden. *European Journal of Ageing*, 20(1), 8.; Ulmanen, P. (2022). Reversed socioeconomic pattern in the costs of caring regarding well-being and paid work among women in Sweden. *Social Policy & Administration*, 56(4), 563–579.; Vicente, J., McKee, K. J., Magnusson, L., Johansson, P., Ekman, B., & Hansson, E. (2022). Informal care provision among male and female working carers: Findings from a Swedish national survey. *Plos one*, 17(3), e0263396.

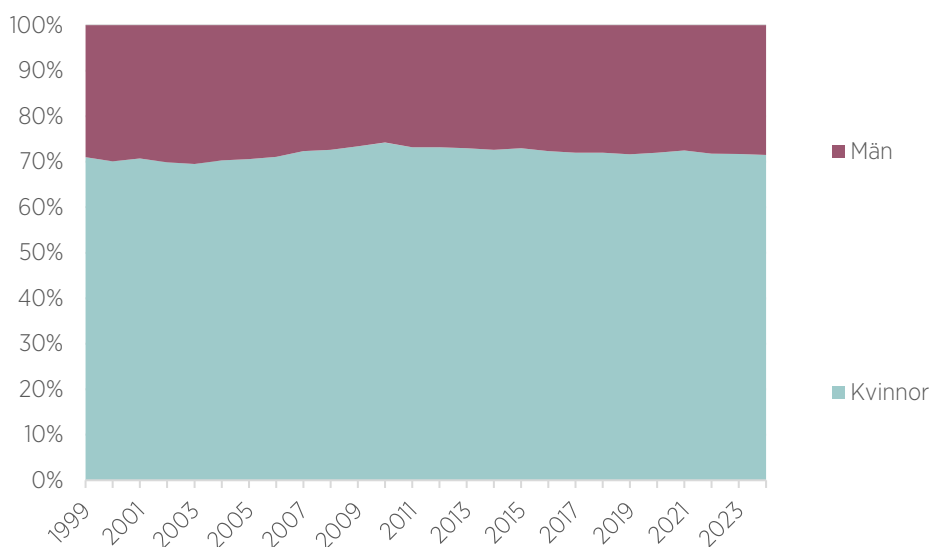
- Därefter fortsätter kvinnor att ge omsorg i större utsträckning än män. Som vi konstaterar i nästa kapitel om jämställd hälsa lever kvinnor längre än män, samtidigt som de ofta är gifta med en äldre man.
- Detta innebär att kvinnor i högre utsträckning ägnar sig åt omsorg om en partner och när partnern går bort hänvisas hon till den offentliga omsorgen och obetald omsorg från andra närstående, vanligtvis döttrar.⁵⁰

Det obetalda omsorgsarbetet av äldre och andra närstående påverkar omsorgsgivarens, både kvinnors och mäns, hälsa, sociala liv och ekonomi.⁵¹ Kvinnors välmående, ekonomi och vardagsliv påverkas dock mer än mäns av obetalt omsorgsarbete, framför allt i åldersgruppen 45–66 år.⁵²

Kvinnor använder närståendepenning i högre utsträckning än män

Närståendepenning är en del av socialförsäkringen och kan ges när en anhörig avstår från arbete för att vårda en allvarligt sjuk person. Med allvarligt sjuk menas ett påtagligt hot mot liv. Denna försäkring kan delas mellan olika anhöriga och betalas ut som del av eller hel dag under maximalt 100 dagar. Den typiska mottagaren av närståendepenning är en kvinna som har fyllt 45 år och som vårdar en förälder.⁵³ I figur 20 beskrivs också hur närståendepenningen fördelar sig mellan kvinnor och män över tid.

Figur 20. Antal personer med närståendepenning, fördelat på kön, 1999–2024.

Källa: Försäkringskassan, publicerad i SCB Jämställdhet.

⁵⁰ SCB samt Rådet för kommunala analyser, RKA, Effektivitet i äldreomsorgen, 2023.

⁵¹ IFAU. (2020). Hur påverkas vuxna barn av att ha en åldrande förälder? (2020:1).; Socialstyrelsen. (2014). Stöd till personer som vårdar och stödjer närstående.; Szebehely, M., Ulmanen, P., & Sand, A.-B. (2014). Att ge omsorg mitt i livet: hur påverkar det arbete och försörjning? Stockholms universitet, Institutionen för socialt arbete.

⁵² Stanfors, M. (2023). Omsorgsansvar för äldre anhöriga (SNS Analys Nr 97).

⁵³ Försäkringskassan (2018). Närståendepenning bland kvinnor och män, Korta analyser 2018:5

- Under de senaste 20 åren har fördelningen inom närståendepenningen inte nämnvärt förändrats.
- År 2024 uppgick kvinnors andel till 72 procent medan mäns andel av närståendepenningen var 29 procent.

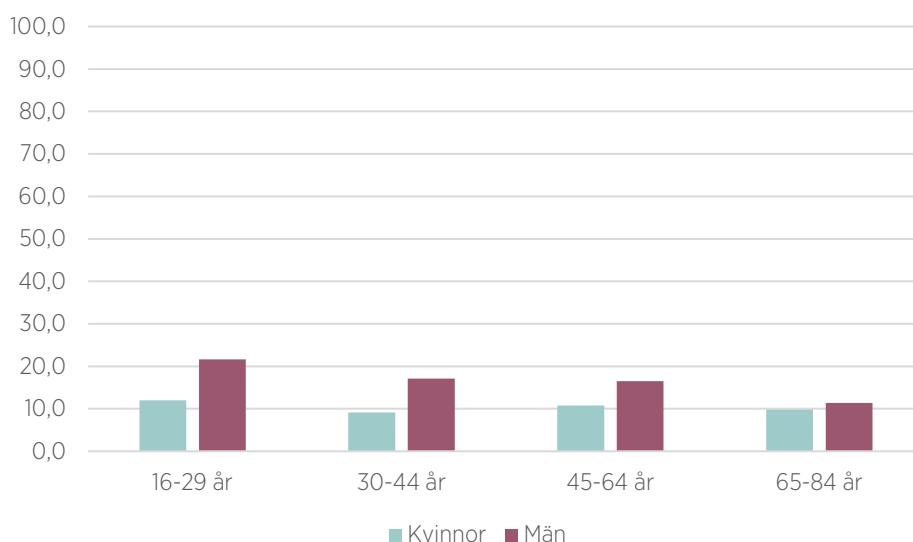
Äldre kvinnor och yngre män är ensamma

Delmålet om en jämn fördelning av obetalt hem- och omsorgsarbete omfattar även möjligheten för kvinnor och män, respektive flickor och pojkar, att få obetald omsorg från en annan person. Att ha begränsad eller ingen tillgång till omsorg kan bland annat synas i om en person upplever sig ensam eller uppger att den saknar emotionellt eller praktiskt stöd från människor i sin omgivning. Att kvinnor och män har tillgång till andra personer som kan ge dem stöd i vardagen, oavsett om det är praktiskt eller emotionellt, är en dimension som behöver vara jämnt fördelad för att delmålet ska kunna uppnås.

- Över tid har andelen män som saknar emotionellt stöd, alltså någon att dela sina känslor och innersta tankar med, ökat, medan andelen kvinnor varit relativt stabil.
- År 2010 saknade 10 procent av kvinnorna och 14 procent av männen ett emotionellt stöd. Under 2024 var motsvarande siffror 10 procent för kvinnor och 17 procent för män.

I figur 21 framgår denna skillnad mellan kvinnor och män fördelad på olika åldersgrupper. Det är framför allt bland unga män som andelen som saknar emotionellt stöd är som störst.

Figur 21. Andel personer som saknar emotionellt stöd, fördelat på ålder och kön, 2024.

Källa: Folkhälsomyndigheten.

Det finns ingen säkerställd skillnad mellan kvinnor i olika åldersgrupper utan andelen som saknar emotionellt stöd uppgår till ungefär tio procent. Däremot finns det en tydlig skillnad mellan män i olika åldersgrupper, där framför allt unga män saknar emotionellt stöd.

- 22 procent av män i åldern 16–29 år saknade 2024 emotionellt stöd.
- För åldersgrupperna 30–44 år samt 45–64 år uppgick andelen män som saknade emotionellt stöd till 17 procent, följt av gruppen 65–84 år där 11 procent saknade detta stöd. Bland de äldsta kvinnorna och männen finns ingen säkerställd skillnad.

Under de senaste åren har också andelen män som saknar praktiskt stöd ökat, samtidigt som andelen kvinnor som saknar detta stöd minskar.

- År 2010 uppgick andelen kvinnor till fem procent medan andelen män uppgick till sex procent.
- År 2024 uppgick antalet kvinnor i åldern 16–84 år som saknade praktiskt stöd till fem procent och andelen män till åtta procent.
- Det är framför allt män i åldern 30–44 år som uppger att de saknar praktiskt stöd i sin vardag.

I befolkningen i stort så besväras kvinnor och män i ungefär samma omfattning av ensamhet.⁵⁴ Dock framträder skillnader på besvär av ensamhet i olika åldersgrupper. Likt statistiken om emotionellt stöd besväras unga män i högre grad av ensamhet.

- Åtta procent av de unga kvinnorna i åldern 16–29 år och tolv procent av de unga männen upplever att de ofta eller alltid har besvär av ensamhet, att jämföra med sex procent för befolkningen som helhet.
- Även kvinnor över 85 år upplever i högre grad (7 procent) besvär av ensamhet än andra. Det är också den grupp där någon form av besvär från ensamhet är vanligast⁵⁵, då de ofta lever ensamma efter att tidigare ha levt en stor del av livet tillsammans med en partner.

Bedömning av måluppfyllelse

Fördelningen av det obetalda hem- och omsorgsarbetet har varit relativt konstant över tid då kvinnor tar ett större ansvar än män för hem och familj. Det syns i hur kvinnor och män disponerar sin tid, hur de nyttjar socialförsäkringarna och varför de arbetar deltid. Den långsamma positiva utveckling där fler män använder föräldraförsäkringen har delvis avstannat. Samtidigt ger kvinnor i högre grad än män obetald omsorg till äldre föräldrar och andra anhöriga. Jämställdhetsmyndigheten bedömer därför att utvecklingen mot delmålet står still och att målet inte är uppnått.

⁵⁴ Folkhälsomyndigheten 2024 Ensamhet – förekomst, konsekvenser och åtgärder.

⁵⁵ Folkhälsomyndigheten 2024 Ensamhet – förekomst, konsekvenser och åtgärder.

JÄMSTÄLLD HÄLSA

Jämställd hälsa innebär att kvinnor och män, respektive flickor och pojkar, ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor. Det innefattar fysisk, psykisk, sexuell och reproduktiv hälsa. Utvecklingen mot en jämställd hälsa går åt fel håll, vilket framkommer av ett flertal centrala hälsorelaterade indikatorer. Kvinnor upplever sämre hälsa än män och är överrepresenterade när det gäller sjukskrivningar kopplade till psykisk ohälsa. Kvinnor lever i genomsnitt längre, men bland lågutbildade kvinnor sjunker medellivslängden, i motsats till övriga grupper.

Utvecklingen mot delmålet beskrivs huvudsakligen utifrån dessa indikatorer:

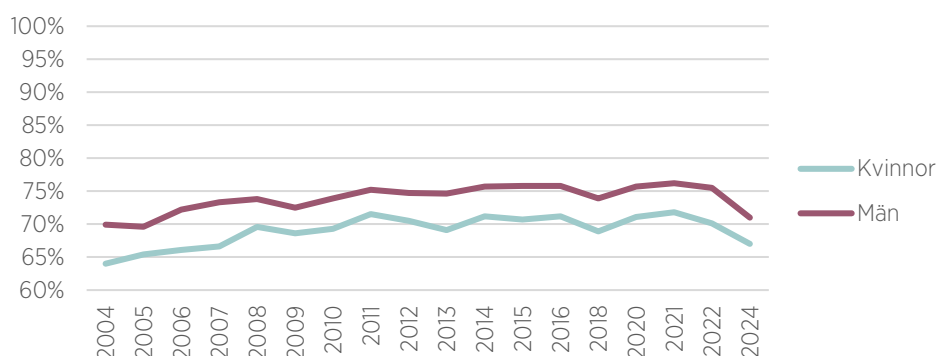
- Andel med bra eller mycket bra självskattad hälsa
- Andel med bra eller mycket bra hälsa efter utbildningsnivå
- Dödsorsaker efter ålder
- Återstående år med och utan nedsatt aktivitetsförmåga
- Sjukpenningtalet
- Pågående sjukfall
- Sjukskrivningar på grund av stress
- Besvär av ängslan, oro eller ångest
- *Andel tjejer utsatta för penetration mot sin vilja
- *Andel tjejer utsatta för våld i samband med sex
- *Andel tjejer som stannat hemma från skolan vid varje mens det senaste halvåret
- Allvarliga bristningar i samband med förlossning
- Kvinnor som tillfrågats om våldsutsatthet vid besök i mödrahälsovård
- Andel av befolkningen 80 år och äldre som bor på särskilt boende
- Andel av befolkningen 80 år och äldre som har hemtjänst

*Indikator som inte hämtas från SCB:s Jämställdhetsstatistik

Kvinnor lever längre, men upplever sämre hälsa än män

Hälsan i Sverige är generellt god i en internationell jämförelse men det förekommer tydliga könsskillnader. Självskattad hälsa har visat sig kunna förutsäga framtida hälsa, både fysisk och psykisk. Figur 22 visar andelen kvinnor och män som upplever att deras hälsa är bra eller mycket bra.

Figur 22. Andel med bra eller mycket bra självskattad hälsa, fördelat på kön

Källa: Folkhälsomyndigheten, Nationella folkhälsoenkäten Indikator 5.1 enligt SCB:s jämställdhetsstatistik. Självrapporterad hälsa för personer 16 och äldre efter ålder, 2004–2024.

Figur 22 visar en långsamt ökande trend mot bättre hälsa, men med bestående skillnader mellan könen där män konsekvent uppger ett bättre hälsotillstånd från 2004 till 2024.

- Från 2021 viker dock siffrorna nedåt mot sämre självskattad hälsa för både kvinnor och män.
- Bland grupper med lägre utbildningsnivå är hälsan sämre än i genomsnittsbefolkningen.
- År 2024 var män med eftergymnasial utbildning den grupp där störst andel, 77 procent, upplevde sig ha en bra eller mycket bra hälsa.
- Den grupp som i lägst utsträckning uppger en bra eller mycket bra hälsa är kvinnor med förgymnasial utbildning.⁵⁶

Ett annat viktigt hälsomått är livslängd. Kvinnor har sedan befolkningsstatistiken började föras på 1700-talet levt längre än män och befolkningens livslängd har kontinuerligt ökat.⁵⁷ Många forskare är överens om att det finns biologiska förklaringar till att kvinnor lever några år längre än män, men exakt hur stor roll biologi spelar är ännu ej fastlagt.⁵⁸ Lika lång livslängd för kvinnor och män bör därmed inte vara en målsättning i sig. Sedan 1980 har könsskillnaderna minskat eftersom mäns medellivslängd ökat mer än kvinnors och idag lever kvinnor drygt tre år längre än män. Denna utveckling kan främst hänföras till att mäns dödlighet i hjärt- och kärlsjukdom har minskat, vilket framför allt är en följd av bättre behandlingar inom sjukvården.

- De vanligaste dödsorsakerna för kvinnor och män är hjärt- och kärlsjukdomar och tumörer.⁵⁹ Fler män dör i dessa sjukdomar och i yngre åldrar än kvinnor, särskilt gällande hjärt- och kärlsjukdom.

⁵⁶ Folkhälsomyndigheten, Nationella folkhälsoenkäten. Indikator 5.2 enligt SCB:s jämställdhetsstatistik, Personer 16–84 år med bra eller mycket bra hälsa efter utbildningsnivå, år 2024.

⁵⁷ SCB 1969. Historisk statistik för Sverige Del 1. Befolkning, Andra upplagan 1720–1967.

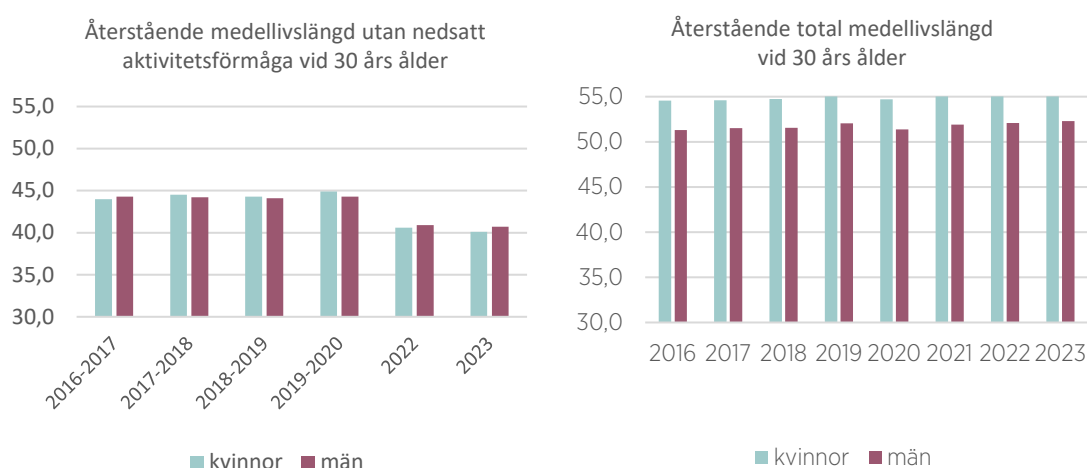
⁵⁸ Biologiska faktorer som bidrar till kvinnors längre livslängd relateras bland annat till hormoner, genetik och immunsystemet.

⁵⁹ Socialstyrelsen, Dödsorsaksregistret. Indikator 5.25 enligt SCB:s jämställdhetsstatistik, Dödsorsaker efter ålder, dödstal, år 2017–2023.

- För tumörer ses en högre dödlighet för kvinnor i åldern 30–59 år.
- Alkoholrelaterad dödlighet och självmord är betydligt vanligare bland män, som står för 76 procent respektive 71 procent av dessa dödsfall.⁶⁰
- En påverkande faktor är sannolikt underdiagnostisering och underbehandling av psykisk ohälsa hos män, vilket bidrar till självmedicinering med alkohol och droger och/eller i värsta fall självmord.
- Förutom att mäns högre riskbruk av alkohol bidrar till för tidig död kan det ge andra allvarliga konsekvenser, exempelvis genom alkoholens roll i utövandet av våld mot kvinnor, barn och andra män.

Livslängden innefattar både friska år och år med ohälsa, så kallade år med nedsatt aktivitetsförmåga. Figur 23 visar kvinnors och mäns återstående levnadsår vid 30 års ålder, med och utan nedsatt aktivitetsförmåga.

Figur 23. Återstående år utan nedsatt aktivitetsförmåga, återstående total medellivslängd.

Källa: SCB, Undersökningar av levnadsförhållanden (ULF) och befolkningsstatistik. Indikator 5.24 enligt SCB:s jämställdhetsstatistik. Antal återstående år med och utan nedsatt aktivitetsförmåga vid 16, 30 och 65 års ålder, år 2016–2023.

Trots att kvinnor lever längre har både kvinnor och män ungefär lika många friska levnadsår framför sig vid 30 års ålder på grund av att kvinnor har fler år med nedsatt aktivitetsförmåga. Under 2022 och 2023 sjönk antalet friska levnadsår för båda könen.

Socioekonomiska faktorer har en stor påverkan på hälsa och livslängd, där grupper med bättre ekonomi och högre utbildningsnivå både har bättre hälsa och ett längre liv än grupper med lägre utbildningsnivå, och skillnaderna ökar. Bland kvinnor ökar skillnaden i livslängd snabbare beroende på vilken utbildningsnivå de har jämfört med män, även om skillnaderna även ökar i gruppen män. I motsats till befolkningen i stort sjunker medellivslängden bland lågutbildade kvinnor.

⁶⁰ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/suicidprevention/statistik-om-suicid/>; <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/andts/andts-anvandning-och-ohalsa/skador-till-foljd-av-andts/skador-till-foljd-av-alkohol/dodlighet-i-alkoholdiagnoser/>

Folkhälsomyndigheten har undersökt orsaken till detta och ser flera förklaringar.⁶¹

- Kvinnor födda i Sverige har medellivslängden minskat sedan 2012 för lågutbildade i gruppen 50–79 år och bland ensamstående.
- Ensamstående personer har generellt en kortare livslängd. Samtidigt har inkomsterna i gruppen minskat och andelen med sjukpenning eller sjukersättning har ökat.
- Kvinnor födda i Sverige har minskat som andel i gruppen lågutbildade kvinnor från 23 till 12 procent sedan 2012.
- För utrikes födda kvinnor med låg utbildningsnivå har medellivslängden ökat, om än från lägre nivåer.

Sjukskrivningar och psykisk ohälsa ökar mest bland kvinnor

Från och med 1955 då den allmänna sjukförsäkringen infördes i Sverige till slutet av 1970-talet var kvinnors och mäns sjukfrånvaro på ungefär samma nivå, men på 1980-talet skedde ett trendbrott och kvinnors sjukfrånvaro började öka i relation till mäns.⁶² Sedan dess har kvinnors sjukfrånvaro varit högre än mäns.

År 2024 var sjukpenningtalet nästan dubbelt så högt för kvinnor jämfört med män och högst för kvinnor i åldern 60–64 år. Sjukpenningtalet visar hur många dagar med sjukpenning som har betalats ut relaterat till antalet sysselsatta och arbetssökande, och talet visar en stigande trend i relation till ålder.⁶³

För pågående sjukfall med sjuk-, rehabilitering- och arbetsskadesjukpenning framkommer ett liknande mönster.⁶⁴

- Kvinnor är den största gruppen där sjukfallen pågått i över 180 dagar. År 2023 hade nästan dubbelt så många kvinnor som män pågående sjukfall på över 60 dagar.⁶⁵
- Kvinnors högre risk för längre sjukfall med sjukpenning brukar förklaras av en kombination av bristande jämställdhet i privatlivet och av bristande organisatorisk och social arbetsmiljö i arbetslivet.
- För kvinnor har faktorer i privatlivet såsom civilstånd och att ha hemmaboende barn starkare effekter för risken för långvariga sjukfall än för män. Kvinnor med småbarn har 77 procent högre risk för sjukfall jämfört med män med barn i samma ålder.

En förklaring är att kvinnor oftare tar ett större ansvar för obetalt hushållsarbete och för omsorg om barn och anhöriga, parallellt med förvärvsarbete. Kvinnor arbetar dessutom i hög grad inom välfärdsyrken som präglas av mer omfattande sjukfrånvaro.⁶⁶ De stressrelaterade sjukskrivningarna är högre i kvinnodominerade sektorer och det är väl belagt att det ofta bottnar i låg kontroll över arbetsmängden i kombination med att det ställs

⁶¹ Folkhälsomyndigheten, 2024, Medellivslängdens utveckling i olika utbildningsgrupper. En analys av vad som har bidragit till förändringar 2012–2022.

⁶² Försäkringskassan, Kvinnors sjukskrivning En studie av förstagångsföräldrar. Försäkringsrapport 2014:14.

⁶³ Försäkringskassan. Indikator 5.18 enligt SCB:s jämställdhetsstatistik, Sjukpenningtalet 1.0 2000-2024.

⁶⁴ Försäkringskassan. Indikator 2.31 enligt SCB:s jämställdhetsstatistik, Pågående sjukpenningfall i december. År 1974 – 2023.

⁶⁵ SCB (2024). På tal om kvinnor och män.

⁶⁶ Försäkringskassan, 2025 Analys av skillnader i nyttjande av sjukförsäkringen Delrapport 4 – Slutredovisning; Försäkringskassan 2023 Analys av skillnader i nyttjandet av sjukförsäkringen – Delrapport 3 – En registerstudie om skillnader i risk för längre sjukfall och sjukersättning.

höga krav på kompetens. Att kvinnor utför mer av det obetalda hem- och omsorgsarbetet parallellt med förvärvsarbete leder också till ökad stress.⁶⁷

- Kvinnors sjukfrånvaro är precis som mäns som lägst bland personer under 30 år, men ökar kraftigt – till skillnad från männens – i åldersgruppen 30–39 år.
- Det är också i dessa åldrar som risken för sjukskrivning i stressrelaterad psykisk ohälsa är som högst.⁶⁸

Figur 24. Sjukskrivningar på grund av stress

Källa: Försäkringskassan. Indikator 5.19 enligt SCB:s jämställdhetsstatistik, Pågående sjukfall pga. anpassningsstörningar och reaktion på svår stress, år 2005–2024.

- Sedan 2010 och fram till idag har sjukskrivningar kopplat till stress ökat betydligt mer för kvinnor än för män och under de senaste fem åren har ökningen för kvinnor varit 25 procent.
- År 2024 utgjorde kvinnor 79 procent av det totala antalet individer med stressrelaterade sjukskrivningar.

Den psykiska hälsan har försämrats i befolkningen under många år och ökningen av psykisk ohälsa är brantare för kvinnor, vilket framgår av sjukskrivningsstatistiken. Där ökade antalet diagnoser med koppling till psykisk ohälsa samt andelen individer som uppger att de besväras av ångslan, oro eller ångest.⁶⁹

- Störst ökning i självrapporterad psykisk ohälsa ses hos gruppen unga kvinnor. I åldersgruppen 16–29 år uppger 75 procent att de upplevde besvär av ångslan, oro eller ångest år 2024, mot 45 procent av motsvarande åldersgrupp män.
- Även bland kvinnor i åldersgruppen 30–44 år syns en tydlig ökning. Samma år uppgav 58 procent av kvinnorna och 42 procent av männen att de upplevde dessa besvär.⁷⁰

⁶⁷ Försäkringskassans lägesrapport 2023:1 Psykisk ohälsa i dagens arbetsliv; Försäkringskassan, 2024, Psykisk ohälsa i dagens arbetsliv. Försäkringskassans lägesrapport II.

⁶⁸ Försäkringskassan 2025, Analys av skillnader i nyttjande av sjukförsäkringen Delrapport 4 – Slutredovisning.

⁶⁹ Jämställdhetsmyndigheten, Rapport 2021:1 Psykisk ohälsa och andra aspekter av hälsa; Lindbom, S, på uppdrag av Jämställdhetsmyndigheten, Psykisk ohälsa hos ungdomar och unga vuxna, 2020.

⁷⁰ Folkhälsomyndigheten, Nationella folkhälsoenkäten. Indikator 5.6 enligt SCB:s jämställdhetsstatistik, Besvär av ångslan, oro eller ångest efter ålder, år 2024.

Kvinnor söker oftare vård än vad män gör – skillnaden beror främst på barnafödande

Kvinnor söker oftare vård och konsumerar 20 procent mer hälso- och sjukvård än män. Merparten av könsskillnaderna beror dock på att kvinnor föder barn. Räknas reproduktiv och könsspecifik vård bort minskar könsskillnaden till åtta procent. Denna återstående skillnad förklaras av att kvinnor söker mer vård för psykisk ohälsa och besvär i muskler och leder. Det finns även könsskillnader avseende vårdnivå. Kvinnor söker oftare vård på vårdcentraler medan män söker mer specialistvård och har fler sjukhusinläggningar, särskilt i högre åldersgrupper.⁷¹

Män upplever generellt en högre tröskel inför att söka vård. Detta kan delvis förklaras av att män är mindre vana att söka vård, men det kan även bero på maskulina normer, som en stark tilltro till sig själv. Att i hög grad förlita sig på sig själv kan innebära att det blir svårare att delge andra sina problem, vilket riskerar att vårdsökande skjuts upp eller uteblir.⁷²

Många unga kvinnor utsätts för sexuellt våld och tvång

I Folkhälsomyndighetens rapport om ungas sexuella och reproduktiva hälsa från 2025 framkommer att de flesta unga är nöjda med sitt sexliv. Men utsattheten för olika former av våld är utbredd.

- Tjejer är mer utsatta för samtliga våldsformer jämfört med killar, men framför allt vaginal, oral eller anal penetration mot sin vilja (24 procent) och fysiskt våld i samband med sex (19 procent).⁷³
- Resultaten visar även att besvär i samband med mens orsakar en hög grad av frånvaro från skola, arbete och fysisk aktivitet. En dryg femtedel av alla unga kvinnor mellan 16–19 år har stannat hemma från skolan vid varje mens de senaste sex månaderna. Få uppger dock att de har sökt hjälp för besvären.

Förlossnings- och mödrahälsovård är viktig för kvinnors hälsa

Satsningar på kvinnors hälsa och förlossningsvård har givit positiva resultat. Regionerna har sedan 2015 erhållit medel för att genomföra förbättringar i vården för flickor och kvinnor. SKR och ett flertal myndigheter har kontinuerligt givit stöd, tagit fram kunskapsunderlag, följt upp och utvärderat satsningen.

- Andelen kvinnor som får allvarliga bristningar i samband med förlossning (grad 3 och 4) har minskat sedan 2015, men sedan 2020 ses en viss uppgång igen.⁷⁴
- Andelen som tillfrågats om våldsutsatthet i samband med besök vid mödrahälsovård har ökat från 85 procent 2015 till 96 procent 2023.⁷⁵

⁷¹ Osika Friberg, I, *Sex differences in health care consumption in Sweden: A registerbased cross-sectional study*, Scandinavian Journal of Public Health, 2016; 44: 264–273.

⁷² Jämställdhetsmyndigheten 2021, Maskulinitet och ohälsa – En översikt, Bilaga.

⁷³ Folkhälsomyndigheten, 2025, Ungas hälsa, relationer och sexliv – Resultat från UngKAB23.

⁷⁴ Socialstyrelsen, Medicinska födelseregistret. Indikator 5.28 enligt SCB:s jämställdhetsstatistik, Bristningar grad III och IV vid vaginal förlossning fördelat på paritet. År 1990–2023.

⁷⁵ Graviditetsregistret. Indikator 5.30, enligt SCB:s jämställdhetsstatistik, Kvinnor som tillfrågats om våldsutsatthet i samband med besök vid mödrahälsovård. År 2011–2023.

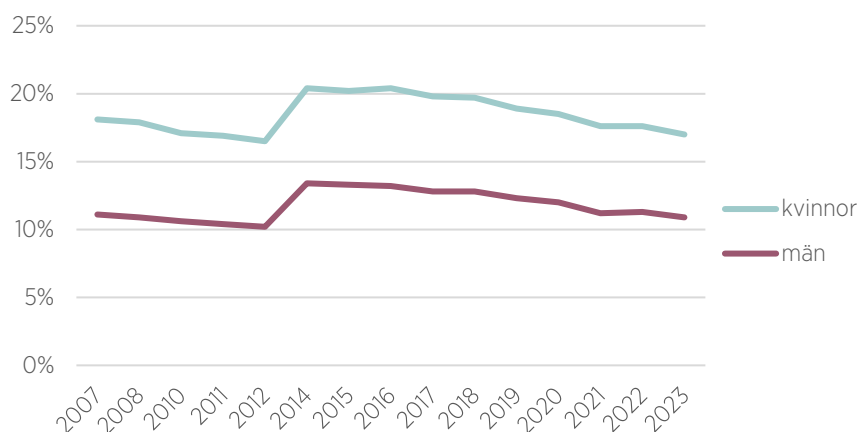
- Trots en positiv utveckling finns fortsatta utvecklingsbehov, bland annat i relation till jämlikhetsaspekter, kompetensförsörjning och behov av mer konkreta och mätbara mål för att underlätta utvärdering av hela satsningen.⁷⁶

Fler äldre kvinnor får sin omsorg inom offentlig äldreomsorg

Antalet och andelen äldre i befolkningen har ökat de senaste decennierna, och det är en trend som kommer att fortsätta. Samtidigt har andelen äldre som beviljas hemtjänst eller särskilt boende minskat markant sedan 1990-talet.⁷⁷ Denna utveckling har ökat pressen på anhöriga att ge obetald omsorg till närstående äldre. Kvinnor ger mer omfattande anhörigomsorg och påverkas också mer negativt av detta i relation till sin hälsa, arbete och ekonomi.

Kvinnor lever drygt tre år längre än män och gifter sig därtill med en i genomsnitt cirka tre år äldre man.⁷⁸ I heterosexuella par är mannen ofta äldre än kvinnan – och avlider därför ofta före kvinnan – som då blir ensamstående.⁷⁹ Fler äldre män får därmed obetald omsorg av den fru/partner de sammanbor med, medan betydligt fler äldre kvinnor är ensamstående de sista åren i livet och därmed i högre grad hänvisade till den kommunala äldreomsorgen samt obetald omsorg från närstående, vanligtvis döttrar.⁸⁰

Figur 25. Andel av befolkningen 80 år och äldre som bor på särskilt boende

Källa: Socialstyrelsen. Indikator 5.36 enligt SCB:s jämställdhetsstatistik, Andelen personer som har särskilt boende efter ålder, år 2014–2023.

- Andelen äldre som bor på särskilt boende har minskat sedan 2014.
- Under 2007–2023 bodde konsekvent fler kvinnor än män på särskilt boende och könsskillnaderna har varit relativt konstanta.

⁷⁶ Se Jämställdhetsmyndigheten, Resultatrapporten 2025, Jämställdhet som strategi för att hantera och förebygga vår tids samhällsutmaningar, för utförlig beskrivning av satsningen.

⁷⁷ Beställd data från Socialstyrelsen avseende hemtjänst och särskilt boende för åren 1994–2023.

⁷⁸ Rådet för kommunala analyser, RKA, Effektivitet i äldreomsorgen, 2023.

⁷⁹ Nästan två tredjedelar av männen över 85 år är sammanboende medan detta bara gäller för drygt en fjärdedel av kvinnorna i samma ålder

⁸⁰ Tex Stanfors, M. (2023). Omsorgsansvar för äldre anhöriga: konsekvenser för medelålders arbetsutbud och välbefinnande (Nr 97; SNS Analys). SNS.

- År 2023 bodde 17 procent av de äldre kvinnorna och 11 procent av de äldre männen på särskilt boende.

Andelen äldre som får hemtjänst i sitt hem har varit mer likartad sedan 1990-talet även om en liten minskning har skett även där. Fler kvinnor än män som är 80 år eller äldre får hemtjänst och även här är könsskillnaderna relativt konstanta. År 2023 hade 33 procent av kvinnorna i åldersgruppen och 25 procent av männen hemtjänst.⁸¹

Bedömning av måluppfyllelse

Utvecklingen mot en jämställd hälsa går generellt i en negativ riktning. De flesta hälsoindikatorer pekar mot att kvinnors hälsa inte förbättras i relation till mäns, utan snarare försämras på flera områden. Skillnaderna i självskattad bra eller mycket bra hälsa kvarstår, där män konsekvent rapporterar bättre hälsotillstånd än kvinnor. Sedan 1980-talet har könsskillnaderna i sjukskrivningsmönster ökat markant, där kvinnors sjukfrånvaro nu är nästan dubbelt så hög som mäns. Särskilt anmärkningsvärt är att stressrelaterade sjukskrivningar har ökat betydligt mer för kvinnor än för män – år 2023 utgjorde kvinnor 79 procent av alla individer med stressrelaterade sjukskrivningar.

Den psykiska ohälsan har försämrats i befolkningen generellt, med en särskilt tydlig negativ trend bland kvinnor. Detta framgår av både sjukskrivningsstatistiken och självrapporterade data om psykiska besvär. Mest alarmerande är situationen bland unga kvinnor 16–29 år, där 75 procent rapporterar besvär av ångslan, oro eller ångest, jämfört med 45 procent bland jämnåriga män.

Ett område där den jämställda hälsan har förbättrats sedan 1980-talet är den minskade könsskillnaden i livslängd, vilket beror på att mäns livslängd har ökat mer än kvinnors. Idag lever kvinnor drygt tre år längre än män, men kvinnor har samtidigt fler år med nedsatt aktivitetsförmåga, vilket innebär att kvinnor och män har ungefär samma antal friska år. Oroande är att socioekonomiska faktorer påverkan på hälsa och livslängd har förstärkts, där kvinnor med låg utbildningsnivå är en särskilt utsatt grupp med sjunkande medellivslängd.

Kvinnors sämre hälsoutfall kan kopplas till andra jämställdhetspolitiska delmål. Sämre arbetsmiljö och arbetsvillkor i kvinnodominerade sektorer, den ojämna fördelningen av obetalt hem- och omsorgsarbete samt våldutsatthet bidrar alla till kvinnors sämre hälsa.

⁸¹ Socialstyrelsen. Indikator 5.35 enligt SCB:s jämställdhetsstatistik, Personer som har hemtjänst i ordinärt boende efter ålder. År 2014–2023.

MÄNS VÅLD MOT KVINNOR SKA UPPHÖRA

Det sjätte delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra syftar till att kvinnor och män, respektive flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet. Mäns våld mot kvinnor innefattar alla former av fysiskt, psykiskt, sexuellt våld, ekonomiskt och digitalt våld, liksom hot om våld mot flickor och kvinnor inklusive hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Det finns generellt stora svårigheter med att mäta omfattningen av mäns våld mot kvinnor i samhället. Klart är dock att mäns våld mot kvinnor fortsatt är ett stort samhällsproblem som kräver fortsatta åtgärder.

Utvecklingen mot delmålet beskrivs huvudsakligen utifrån dessa indikatorer:

- Andel individer utsatta för misshandel föregående kalenderår
- Antal individer som avlidit till följd av dödligt våld i parrelation per år
- Andel individer utsatta för sexualbrott under föregående kalenderår
- Andel elever i årskurs 9 som uppger att de har blivit tafsade eller tagna på ett sexuellt sätt mot sin vilja, eller blivit tvingade till att göra något som de upplevde som sexuellt, under de senaste tolv månaderna

Män och pojkar utsätter kvinnor och flickor för våld i nära relationer

Kvinnor och män, respektive flickor och pojkar, utsätts för våld och våld i nära relationer. Två procent av kvinnorna och tre procent av männen uppgav 2023 att de blivit utsatta för misshandel, och det är en siffra som varit relativt stabil över tid.⁸² Kvinnor utsätts dock i högre utsträckning för våld i nära relationer, ofta i hemmet, medan män utsätts för våld av okända personer, ofta på allmän plats. Förövaren är också i de allra flesta fall en man.⁸³

- Sju procent av kvinnorna och åtta procent männen uppgav att de under 2023 hade blivit utsatta för hot.⁸⁴
- Både kvinnor och män utsattes främst av en okänd person, men precis som vid misshandel skiljer sig utsattheten något mellan kvinnor och män.
- Kvinnor utsattes i högre grad än män för hot i hemmet, också av personer som de känner, medan män utsattes på allmän plats.

Det som kännetecknar våld i nära relation är att våldsutövaren och den som utsätts har en förtroendefull relation. Detta för med sig att våldet kan vara utdraget och över tid öka i omfattning. Det kan handla om fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld, ofta i olika kombination. Brottsförebyggande rådet (Brå) har tidigare visat att våld i nära relationer främst

⁸² Brottsförebyggande rådet, 2024

⁸³ Brottsförebyggande rådet 2025:2

⁸⁴ Brottsförebyggande rådet 2024

drabbar kvinnor och att kvinnor utsätts för grövre och mer upprepat våld av närstående i jämförelse med män. När män utsätts för kvinnors våld i en nära relation är våldet generellt av mindre allvarlig karaktär och kräver inte sjukhusvård i samma utsträckning.⁸⁵ De hälsomässiga konsekvenserna av våld i nära relationer tycks vara allvarligare för kvinnor än för män. Till skillnad från mycket annat våld i samhället är det också vanligt att barn utsätts både direkt och indirekt av våld i nära relationer.

Efter att kvinnor lämnat en våldsam relation kan våldet fortsätta genom så kallat eftervåld. Det kan handla om allt från hot, trakasserier eller förtal till att sabotera relationer, använda barn i maktutövning eller fortsatt fysiskt våld.⁸⁶ Brå har också konstaterat att en separation ofta är en utlösande faktor när en man dödar en kvinna som han har haft en relation med.⁸⁷

Unga utsätts i högre utsträckning för våld i nära relation

Ålder är en riskfaktor för våld och våld i nära relation. Sex procent av de unga kvinnorna och åtta procent av de unga männen i åldern 16–24 år uppgav 2023 att de blivit utsatta för misshandel.⁸⁸ Utsattheten för våld sjunker sedan för både kvinnor och män när de blir äldre.

- Unga och unga vuxna i åldern 16–29 löper mer än tre gånger större risk att utsättas för våld i nära relation än personer som är 45 år eller äldre. Sambandet är också starkare för flickor och unga kvinnor än för pojkar och unga män.⁸⁹
- Allmänna Barnhuset har bland annat visat att nästan var tredje ung person som dejtat eller haft en relation hade varit utsatt för våld i nära relation.⁹⁰ Flickor och personer som identifierar sig som icke-binära var utsatta för alla former av våld i större utsträckning än pojkar.
- De största könsskillnaderna fanns vid utsatthet för sexuellt våld vilket var fyra gånger så vanligt bland flickor och icke-binära jämfört med pojkar. Det var också dubbelt så vanligt att flickor var utsatta för fysiskt våld i nära relation jämfört med pojkar.

Dödligt våld i ungas parrelationer minskar inte

Kvinnor är de vanligaste offren för dödligt våld i nära relationer. Gärningspersonen är oftast en man som hon har eller tidigare har haft en parrelation med. Det dödliga våldet i nära relation har dock minskat över tid, även om skillnaderna är små.⁹¹ I figur 26 illustreras det dödliga våldet i närstående parrelation över tid. År 2024 dog elva kvinnor eller flickor och två män eller pojkar av våld i en närstående parrelation.

⁸⁵ Brottsförebyggande rådet 2024.

⁸⁶ Skoog Waller 2022.

⁸⁷ Brottsförebyggande rådet 2024 Dödligt våld i Sverige sedan 1990.

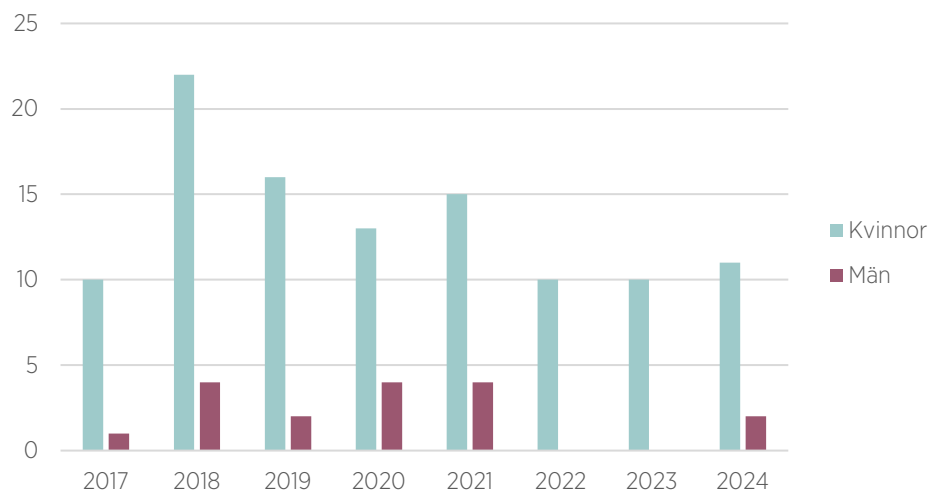
⁸⁸ Brottsförebyggande rådet 2024

⁸⁹ Brottsförebyggande rådet 2025:1

⁹⁰ Jernbro & Landberg 2024

⁹¹ Brottsförebyggande rådet 2024:6

Figur 26: Antalet individer som avlidit till följd av dödligt våld i närstående parrelation, fördelat på kön, 2017–2024.

Källa: Brottsförebyggande rådet.

Minskningen av dödligt våld i parrelationer som skett över tid gäller dock inte flickor och unga kvinnor. Det dödliga våldet i ungas parrelationer har varit oförändrat de senaste 27 åren.⁹² Det dödliga partnervåldet bland unga drabbar nästan uteslutande flickor eller unga kvinnor, vilket gäller allt dödligt våld i nära relationer, med undantag för när barn dödas.

Andelen kvinnor som uppger att de blivit utsatta för sexualbrott minskar

Sexualbrott innehåller en stor bredd av brott, från kränkande sexuella kommentarer till brott som våldtäkt. Likt våld i nära relationer är utsattheten för sexualbrott vanligare bland kvinnor än män. Det är vanligare bland unga än bland äldre och gärningspersonen är oftast en man.⁹³ Gällande sexualbrott är det dock vanligt att gärningspersonen är okänd, även om det också är vanligt att kvinnor utsätts för sexualbrott av en nuvarande eller tidigare partner.⁹⁴ Anmälningssbenägenheten för sexualbrott är fortsatt låg.

- Andelen kvinnor och män som uppger att de under de senaste tolv månaderna utsatts för sexualbrott har minskat över tid.
- År 2017 angav elva procent av kvinnorna och två procent av männen att de hade blivit utsatta för sexualbrott.
- Motsvarande siffra för 2023 var sex procent för kvinnor och en procent för män.⁹⁵
- Utsatthet för sexualbrott är fortsatt störst bland unga, framför allt unga kvinnor i åldern 16–24 år. Det är dock bland denna grupp unga kvinnor som minskningen i utsatthet har varit som tydligast.
- År 2023 uppgav 21 procent av de unga kvinnorna att de hade blivit utsatta för sexualbrott, att jämföra med 34 procent 2017, vilket illustreras av figur 27.
- Mellan 2017 och 2023 minskade alltså utsattheten för sexualbrott med 13 procentenheter.

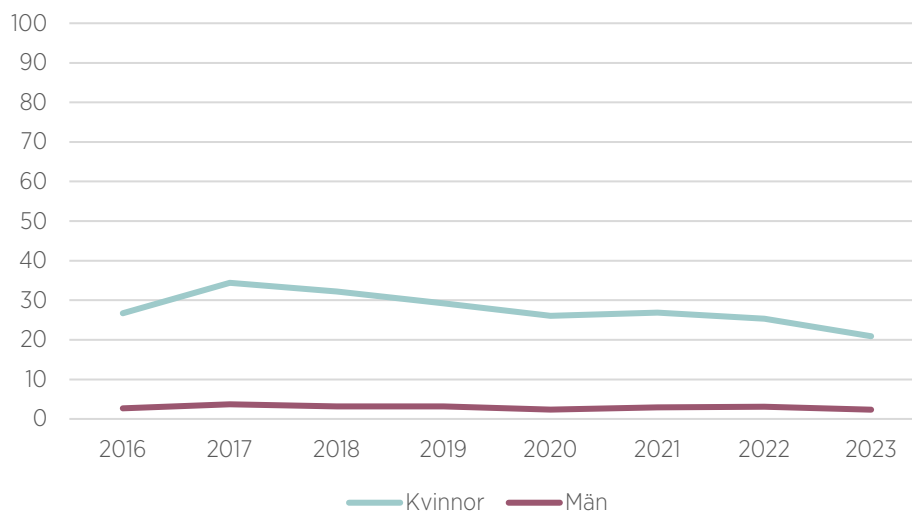
⁹² Caman & Skott 2023.

⁹³ Brottsförebyggande rådet 2023a; 2023b.

⁹⁴ Brottsförebyggande rådet 2025:2

⁹⁵ Brottsförebyggande rådet 2024c.

Figur 27: Andelen individer som uppger att de utsatts för sexualbrott under de senaste 12 månaderna, 16–24 år, fördelat på kön, 2016–2023.

Källa: Brottsförebyggande rådet.

Nedgången i utsatthet bland flickor och unga kvinnor ska förstås i spåren av #metoo som startade i oktober 2017, efter att toppnoteringen i utsatthet uppmättes. Brå har pekat på ett antal trender som delvis förklarar varför utsattheten för sexualbrott bland kvinnor var som högst 2017. En förklaring är utsattheten för mindre allvarliga sexualbrott ökar från 2011. Detta sammanfaller med en ökning av antalet anmälningar av sexuellt ofredande på internet, såsom kränkande bilder eller filmklipp, och anmälningar om sexuella ofredanden i nöjessammanhang, bland annat festivaler.⁹⁶ Antalet anmälda våldtäkter börjar också att öka från 2015, delvis till följd av förändrad lagstiftning. Trenden bröts 2021 men har fortsatt ligga på en hög nivå.⁹⁷

En minskning av sexualbrott bland flickor och unga kvinnor återfinns även i Brås skolundersökning om brott. Undersökningen frågar flickor och pojkar i årskurs 9 om de har blivit tafsade eller tagna på, på ett sexuellt sätt mot sin vilja, eller blivit tvingade till att göra något som de upplevde som sexuellt, under de senaste tolv månaderna.

- År 2023 uppgav 18 procent av flickorna och 7 procent av pojkarna att de blivit utsatta för någon typ av sexualbrott.
- Bland flickor innebär det en nedgång med tio procentenheter från 2017 då 28 procent av flickorna angav detta. För pojkar finns ingen säkerställd skillnad över mätperioden.

Sexualbrott och liknande övergrepp påverkar även de som inte utsätts negativt. Bland annat kan personers beteenden påverkas av rädslan för att utsättas för brott. Brå konstaterar att det är fler flickor och kvinnor som känner sig otrygga när de går ut ensamma sent på kvällen i det egna bostadsområdet. Det är också fler kvinnor än män som avstår från att gå ut på grund av otrygghet.⁹⁸

⁹⁶ Brottsförebyggande rådet 2019. Indikatorer på sexualbrottsutvecklingen 2005–2017.

⁹⁷ Brottsförebyggande rådet 2025. Samtyckeslagens tillämpning och konsekvenser: En förnyad uppföljning av 2018 års förändringar i svensk våldtäktslagstiftning

⁹⁸ Brå (2024). *Nationella trygghetsundersökningen 2024*. Rapport 2024:8.

Hedersrelaterat våld och förtryck är utbrett bland barn och unga vuxna

Hedersrelaterat våld och förtryck är svårt kartlägga av en rad metodologiska skäl.⁹⁹ Det är också därför det saknas indikatorer för omfattningen av denna typ av våld. Skolundersökningar och Folkhälsomyndighetens enkät UngKAB ger däremot en uppfattning kring omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck bland barn och unga, även om mörkertalet är stort.

Folkhälsomyndigheten konstaterar att tre procent av de unga kvinnorna och männen i åldern 16–29 år inte tillåts, eller inte tidigare har tillåtit, att ha en partner för sin familj.

- Fem procent av de unga kvinnorna och fyra procent av de unga männen uppger också att de är tvungna att vara gifta eller förlovade med sin partner för att detta ska vara accepterat inom familjen.
- I Allmänna barnhusets skolundersökning i årskurs 9 från 2023 framkommer att både flickor och pojkar upplever begränsningar kopplade till samkönade relationer. Flickor uppger sig i högre utsträckning behöva träffa en partner med samma etnicitet eller religion.¹⁰⁰
- Elva procent av de unga kvinnorna och männen upplever liknande krav från familjer i frågan om val av partner i Folkhälsomyndighetens undersökning.¹⁰¹
- Elva procent av de unga kvinnorna och männen upplever oskuldskrav från familjen innan de ingår äktenskap.¹⁰²
- För pojkar och flickor i årskurs 9 uppgick andelen till 19 procent.¹⁰³ Oskuldskrav på barn, framför allt flickor, är större bland utrikes födda föräldrar och kan medföra stora negativa konsekvenser, såsom hot, utfrysning, att bli utkastad från hemmet samt våld, om partnern inte accepteras av familjen.¹⁰⁴

Under 2021 gjorde Socialstyrelsen en uppskattning om att 63 000 kvinnor och 5 000 flickor i Sverige kan vara könsstympade.¹⁰⁵ Samtidigt konstaterade myndigheten att mellan 13 000 och 23 000 flickor och kvinnor riskerar att utsättas för könsstympning.¹⁰⁶ I Allmänna barnhusets skolundersökning uppgav 14 procent av barnen att det finns förväntningar på dem kring omskärelse eller könsstympning.¹⁰⁷

Att betala för sexuella tjänster tycks minska något bland unga

Det saknas regelbundna kartläggningar och därmed indikatorer för att följa omfattningen av prostitution och människohandel. Riskgrupper nås sällan av befolkningsstudier, samtidigt som få brottsoffer kommer till myndigheternas kännedom. Många personer med erfarenhet av prostitution och människohandel är migranter och målgrupperna har ofta låg tillit till myndigheter.

Folkhälsomyndigheten har följt olika dimensioner av prostitution och människohandel.

⁹⁹ Socialstyrelsen 2019a.

¹⁰⁰ Jernbro & Landberg 2024.

¹⁰¹ Folkhälsomyndigheten 2025.

¹⁰² Folkhälsomyndigheten 2025

¹⁰³ Jämställdhetsmyndigheten & Allmänna Barnhuset 2024

¹⁰⁴ Jernbro & Landberg 2024.

¹⁰⁵ Socialstyrelsen 2023

¹⁰⁶ Uppskattningen är baserad på antalet kvinnor och flickor från länder där könsstympning förekommer och är därför mycket osäker.

¹⁰⁷ Jernbro & Landberg 2024.

- I den senaste undersökningen 2023 konstaterades att fyra procent av de unga kvinnorna och två procent av de unga männen i åldern 16–29 år mottagit ersättning för sex.
- Det har skett en viss uppgång sedan 2015 då tre procent av de unga kvinnorna och två procent av de unga männen uppgav att de någon gång haft sex mot ersättning.
- Andelen unga som någon gång har gett ersättning för sex tycks dock ha minskat från tre procent 2015 till en procent 2023. Det är dock fortfarande betydligt vanligare att unga män gett ersättning för sex än unga kvinnor eller personer med annan könsidentitet.¹⁰⁸

Den senaste större befolkningsstudien för åldern 16–84 år är från 2017. Där uppgav två procent av alla flickor och kvinnor och en procent av alla pojkar och män i åldern 16–84 år att de någon gång har tagit emot ersättning för sex. Bland hbtqi-personer var andelen sju procent.¹⁰⁹ Mindre än en procent av flickorna och kvinnorna, och tio procent av pojkarna och männen, i åldern 16–84 år hade någon gång har gett ersättning för sexuella tjänster.¹¹⁰

Identifierade offer för människohandel ökar

För tredje året i rad ökar antalet identifierade offer för människohandel från regionkoordinatorerna som arbetar mot prostitution och människohandel.

- År 2024 identifierades 430 brottsoffer varav 255 kvinnor, 152 män, 15 flickor och sju pojkar. För en person är könet okänt.
- Detta ska jämföras med 414 personer under 2023 och 375 personer för 2022. Allt fler offer som identifieras är utsatta för arbetskraftsexploatering som var den vanligaste identifierade exploateringsformen under 2024, följt av sexuell exploatering.
- Samtidigt bedömde Polismyndigheten 2023 att sexuell exploatering förekommer på närmare 80 procent av landets 2 000 thaimassagealonger. Polisen betonar risken inom thaimassagebranschen i lägesrapporten om människohandel 2025.¹¹¹

Bedömning av måluppfyllelse

Mäns våld mot kvinnor är fortsatt ett stort samhällsproblem och delmålet är inte uppnått. Våld i nära relationer drabbar främst kvinnor och det är främst män som utövar sådant våld. I jämförelse med män utsätts kvinnor oftare för grövre och mer upprepat våld av närstående. Kvinnor utsätts också i större utsträckning än män för sexualbrott. Inom detta område har det dock skett en tydlig minskning sedan 2017, tydligast bland flickor och unga kvinnor. Kvinnor utgör den övervägande majoriteten av de personer som har dödats till följd av våld utövat av en förövare som de var eller tidigare hade varit i en nära relation med. Hedersrelaterat våld och förtryck är ett stort samhällsproblem men det är fortsatt svårt att kartlägga omfattningen hos befolkningen som helhet. Däremot visar flera studier att utsattheten är utbredd bland unga kvinnor och män. Elva procent av de unga i åldern 16–29 år uppger exempelvis att de upplevt begränsningar i val av partner. Även för prostitution och människohandel saknas heltäckande statistik. Vad gäller andelen unga som betalat eller fått betalt för sexuella tjänster är nivån relativt oförändrad. Mäns våld mot kvinnor är fortsatt ett stort samhällsproblem som kräver fortsatta åtgärder.

¹⁰⁸ Folkhälsomyndigheten 2025

¹⁰⁹ Folkhälsomyndigheten 2019.

¹¹⁰ Folkhälsomyndigheten 2019.

¹¹¹ Polismyndigheten 2023d.

REFERENSER

- Allbright (2024) *Kvinnorna spurtar mot målet. Allbightrappen september 2024. Allbightrappen_2024.pdf* Hämtad: 2025-02-15
- Centrum för idrottsforskning (2025) *Jämställdhet förbund. Jämställdhet förbund – Idrottsstatistik* Hämtad: 2025-04-01
- Brottsförebyggande rådet (2019). *Indikatorer på sexualbrottsutvecklingen 2005–2017*.
- Brottsförebyggande rådet (2023). *Politikernas trygghetsundersökning 2023 Förtroendevaldas utsatthet och oro för trakasserier, hot och våld under valåret 2022*. Rapport 2023:14. [Politikernas trygghetsundersökning 2023](#) Hämtad: 2025-02-2
- Brottsförebyggande rådet (2024). *Nationella trygghetsundersökningen 2024*. Rapport 2024:8. [Nationella trygghetsundersökningen 2024](#). Hämtad 2025-02-05.
- Brottsförebyggande rådet (2025). *Nationella trygghetsundersökningen-uppföljningsintervjuer 2024, en redovisning av omständigheter kring brotts handlinger*. Rapport 2025:2 [Nationella trygghetsundersökningen uppföljningsintervjuer 2024](#). Hämtad 2025-04-02
- Brottsförebyggande rådet (2024). *Dödligt våld i Sverige sedan 1990*.
- Brottsförebyggande rådet (2024). *Nationella trygghetsundersökningen 2024*. Rapport 2024:8.
- Brottsförebyggande rådet (2024). *Skolundersökningen om brott 2023, om utsatthet för och delaktighet i brott*. Rapport 2024:10. [Skolundersökningen om brott 2023](#). Hämtad 2025-03-19
- Brottsförebyggande rådet (2025). *Risk för våld i parrelation, en statistisk analys av sociodemografiska faktorer*. Rapport 2025:1 [Risk för våld i parrelation](#). Hämtad 2025-02-25
- Brottsförebyggande rådet (2025). *Samtyckeslagens tillämpning och konsekvenser: En förnyad uppföljning av 2018 års förändringar i svensk våldtäktslagstiftning*
- Caman, S., & Skott, S. (2023). *Dödligt partnervåld mot unga*
- Edström, M. & Jacobsson, J. (2020) *Räkna med kvinnor. Global Media Monitoring Project 2020. Nationell rapport Sverige. Räkna-med-kvinnor-2020.pdf* Hämtad: 2025-04-01
- Europaparlamentet (2025) *Ledamöter Avancerad sökning | Sök | Ledamöter | Europaparlamentet | Sverige* Hämtad: 2025-03-21
- Folkhälsomyndigheten. (2018). *Psykisk hälsa bland 11-, 13- och 15-åringar -Resultat från Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017/2018*
- Folkhälsomyndigheten. (2019). *Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i Sverige 2017: Resultat från befolkningsundersökningen SRHR2017. Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i Sverige 2017 – Resultat från befolkningsundersökningen SRHR2017 — Folkhälsomyndigheten*. Hämtad 2025-02-20
- Folkhälsomyndigheten (2022). *Självrapporterad stress, somatiska och psykiska besvär bland skolbarn*.
- Folkhälsomyndigheten. (2023). *Skolbarns hälsovanor i Sverige 2021/22 – Nationella Resultat*
- Folkhälsomyndigheten (2024) *Ensamhet – förekomst, konsekvenser och åtgärder*.

Folkhälsomyndigheten (2024). *Medellivslängdens utveckling i olika utbildningsgrupper En analys av vad som har bidragit till förändringar 2012–2022*

Folkhälsomyndigheten (2025). *Ungas hälsa, relationer och sexliv – Resultat från UngKAB2*.

Forte (2021). *Psykiskt välbefinnande, psykiska besvär och psykiatriska tillstånd hos barn och unga – begrepp, mätmetoder och förekomst En kunskapsöversikt*.

Försäkringskassan (2014). *Kvinnors sjukskrivning En studie av förstagångsföräldrar. Försäkringsrapport 2014:14*

Försäkringskassan (2018). *Närståendepenning bland kvinnor och män, Korta analyser 2018:5*

Försäkringskassan (2023) *Analys av skillnader i nyttjandet av sjukförsäkringen – Delrapport 3 – En registerstudie om skillnader i risk för längre sjukfall och sjukersättning*.

Försäkringskassan (2023). *Försäkringskassans lägesrapport 2023:1 Psykisk ohälsa i dagens arbetsliv*

Försäkringskassan (2024). *Psykisk ohälsa i dagens arbetsliv. Försäkringskassans lägesrapport II*.

Försäkringskassan (2025). *Analys av skillnader i nyttjande av sjukförsäkringen Delrapport 4 – Slutredovisning*;

IFAU. (2020). *Hur påverkas vuxna barn av att ha en äldre förälder? (2020:1)*.

Jernbro, C., & Landberg, Å. (2024). *Våld i ungas nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Förekomst, riskfaktorer och hälsokonsekvenser*. [Stiftelsen Allmänna Barnhuset och Jämställdhetsmyndigheten].

Jämställdhetsmyndigheten (2021) *Ett sekel av rösträtt och valbarhet – En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet en jämn fördelning av makt och inflytande*. Rapport 2021:1.

Jämställdhetsmyndigheten (2021b) *Politiskt ledarskap och kön - en forskningsöversikt*. Rapport 2021: 1

Jämställdhetsmyndigheten (2024). *Ett jämställt pensionssystem*, Jämställdhetsmyndigheten, Underlagsrapport 2024:5.

Jämställdhetsmyndigheten (2018). *System för uppföljning och analys av jämställdhetspolitiken*, Rapport 2018:5.

Jämställdhetsmyndigheten (2021) Rapport 2021:1 *Psykisk ohälsa och andra aspekter av hälsa*

Jämställdhetsmyndigheten (2021). *Maskulinitet och ohälsa – En översikt, Bilaga*.

Jämställdhetsmyndigheten (2022). *Uppföljning av indikatorer för delmål 2 ekonomisk jämställdhet*. Rapport 2022:2.

Jämställdhetsmyndigheten (2023). *Analys av den könssegregerade arbetsmarknaden Förutsättningar för en bredare rekryteringsbas till välfärden*, Underlagsrapport 2023:8.

Jämställdhetsmyndigheten (2023) *Livspusslet som inte går ihop. En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet*.

Jämställdhetsmyndigheten (2023). *Ogiltig frånvaro för jämställdheten 2023:16*

Labbas, E. (2022). *Squeezed in Midlife: Studies of unpaid caregiving among working-age men and women across Europe* (Nummer 107). Lund University.

- Lindbom, S (2020). (På uppdrag av Jämställdhetsmyndigheten). *Psykisk ohälsa hos ungdomar och unga vuxna*
- MIND (2018). *Unga mår allt sämre – eller? Kunskapsöversikt om ungas psykiska hälsa i Sverige 2018*.
- Nyberg, A. (2023) *Rutavdraget och jämställdhet*. (Underlagsrapport 2023:3). Göteborg: Jämställdhetsmyndigheten.
- Osika Friberg, I, (2016). *Sex differences in health care consumption in Sweden: A register-based cross-sectional study*, Scandinavian Journal of Public Health, 2016; 44: 264–273.
- Polismyndigheten (2023) *Människohandel för sexuella och andra ändamål Lägesrapport 25*.
- Regeringskansliet. (2025) *Sveriges regering*. [Sveriges regering - Regeringen.se](https://www.regeringen.se) Hämtad: 2025-03-05
- Rådet för kommunala analyser, RKA. (2023), *Effektivitet i äldreomsorgen*. (Tillsammans med SCB).
- Saenger, I. von, Dahlberg, L., Augustsson, E., Fritzell, J., & Lennartsson, C. (2023). *Will your child take care of you in your old age? Unequal caregiving received by older parents from adult children in Sweden*. *European Journal of Ageing*, 20(1), 8
- SCB (1969). *Historisk statistik för Sverige Del I. Befolkning, Andra upplagan 1720–1967*.
- SCB. (2012). *Nu för tiden - En undersökning om svenska folkets tidsanvändning år 2010/11 (Levnadsförhållanden Nr 123)*
- SCB (2021) *En fråga om tid. En studie av tidsanvändningen bland kvinnor och män 2021*.
- SCB (2024). *På tal om kvinnor och män*.
- Skolinspektionen (2024) *Resultat Skolenkäten 2024*.
- Skolverket 2024 *Attityder till skolan 2024 Delrapport 1: Elevers och lärares trivsel, motivation och stress*
- Skolverket (2025). *Sveriges Officiella Statistik, statistik på riksnivå*.
- Skoog Waller (2022). *Utan mig är du helt ensam. Kvinnors levda erfarenheter av omgivningens och samhällets ensamgörande i spåren av mäns våld och eftervåld*
- Socialstyrelsen. (2014). *Stöd till personer som vårdar och stödjer närstående*.
- Socialstyrelsen. (2019a). *Ett liv utan våld och förtryck. Slutredovisning av uppdraget att genomföra en nationell kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck*.
- Socialstyrelsen (2023). *Uppskattning av antalet kvinnor och flickor i Sverige 2021 som kan ha varit utsatta eller riskerar att utsättas för könsstämpning*.
- Socialstyrelsen (2021a). *Bedömning av hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i nära relationer. Stöd till socialtjänst och hälso- och sjukvård*
- SOU 2007:108. *Kön makt och statistik*.
- Stanfors, M. (2023). *Omsorgsansvar för äldre anhöriga (SNS Analys Nr 97)*.
- Szebehely, M., Ulmanen, P., & Sand, A.-B. (2014). *Att ge omsorg mitt i livet: hur påverkar det arbete och försörjning?*
- Ulmanen, P. (2022). *Reversed socioeconomic pattern in the costs of caring regarding well-being and paid work among women in Sweden*. *Social Policy & Administration*, 56(4), 563–579

Universitetskanslersämbetet (2024). *Mål för nyrekryterade professorer och biträdande lektorer 2025–2028. Rapport 2024:16 Uppföljning och utvärdering av utfallet av mål för nyrekryterade professorer och biträdande lektorer.*

Vicente, J., McKee, K. J., Magnusson, L., Johansson, P., Ekman, B., & Hanson, E. (2022). *Informal care provision among male and female working carers: Findings from a Swedish national survey. Plos one, 17(3), e0263396.*

Jämställdhetsmyndigheten | Vikingsgatan 3, 411 04 Göteborg
031-3929000 | info@jamstalldhetsmyndigheten.se | jamstalldhetsmyndigheten.se